

”HVIS DE VIL HAVE FLERE IND PÅ DEN
HER UDDANNELSE, SÅ SKAL DER VÆRE
MERE AF DET DER SIMULATION”

En undersøgelse af elevers læring i simulation som
tredje læringsrum i social- og sundhedsassistentuddan-
nensens første oplæringsperiode

FORORD

På en bevilling fra Børne- og Undervisningsministeriet er der i perioden januar 2021- juni 2023 gennemført et projekt med titlen, 'Forsøg med simulation i første praktik¹ophold på social- og sundhedsassistentuddannelsen'.

Projektet er gennemført i samarbejde med Vidententrene for Velfærdsteknologi Vest og - Øst. Projektet ledes af SOSU Nord og har omfattet 12 kommuner og 12 social- og sundhedsskoler (SOSU-skoler). Kommuner og SOSU-skoler har samarbejdet om udvikling og afprøvning af simulationsforløb i fire oplæringsmål på social- og sundhedsassistentuddannelsen. Danmarks institut for Pædagogik og Uddannelse (DPU), Aarhus Universitet har gennemført følgeforskning til projektet.

Projektet indeholder en pilotundersøgelse (Aarkrog, 2022)² og en hovedundersøgelse. Følgeforskningen omfatter begge undersøgelser. Dette notat drejer sig om resultaterne af hovedundersøgelsen, der omfatter 12 kommuner.

Som led i følgeforskningen har DPU i samarbejde med SOSU Nord og Professionshøjskolen UCN gennemført dataindsamling til projektets empiriske undersøgelse i følgende 12 kommuner: Brøndby, Esbjerg, Frederiksberg, Frederikshavn, Haderslev, Holstebro, Kolding, Odsherred, Randers, Thisted, Vordingborg og Aarhus. Dataindsamlingen har omfattet observation af simulationsundervisningen³ og interview med elever, oplæringsvejledere og undervisere, spørgeskemaundersøgelse til elever og oplæringsvejledere og oplæringsvejledernes vurdering af elevernes opnåelse af udvalgte delmål i ovenstående fire oplæringsmål.

Citatet i rapportens titel, der stammer fra et elevinterview, er anvendt, fordi det afspejler den store positivitet, som dette projekt har været omgivet af. Mange tak til alle for jeres engagement i projektet og for værdifulde bidrag til dataindsamlingen.

Stor tak til STUK (Styrelse for Undervisning og Kvalitet) for den tekniske udarbejdelse af spørgeskemaer og for datakørsel af besvarelsene.

Særlig tak til SOSU Nord, herunder til Lone Bundgaard Secher (tidligere SOSU Nord, nu Professionshøjskolen UCN), Emilie Butler tidligere SOSU Nord, nu Professionshøjskolen UCN), og Anette Østergaard (SOSU Nord) for medvirken i dataindsamling og analyse og generelt for stor støtte i gennemførelse af projektet.

August, 2023

Vibe Aarkrog

Danmarks institut for Pædagogik og Uddannelse (DPU), Aarhus Universitet.

¹ Efter projektets opstart er der indført ny terminologi på erhvervsuddannelserne. Initiativet, som indgik i trepartsaftalen 'Flere lærepladser og entydigt ansvar' fra november 2020, er udmøntet ved lov og trådte i kraft den 1. januar 2022 [Ny terminologi på erhvervsuddannelsesområdet | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#). Ændringen betyder blandt andet, at 'praktik' er ændret til 'oplæring' og 'praktikplads' til 'læreplads'. Bortset fra i titlen på projektet er der anvendt de aktuelle begreber om oplæring. 'Praktik' og kombinationer hermed er således erstattet med ordet 'oplæring' og kombinationer hermed.

² Aarkrog, V. (2022) *Simulation som tredje læringsrum. Erfaringer fra pilotprojektet: Forsøg med simulation i første praktikophold på social- og sundhedsassistentuddannelsen*. Aarhus Universitet.

³ Medmindre der citeres fra projektansøgningen, anvendes 'simulationsundervisning' som gennemgående begreb i rapporten. Årsagen til valget af 'undervisning' er, at der i gennemførelse af simulationsundervisningen ikke kun lægges vægt på at simulere handlinger, men også på teoretisk baseret refleksion over disse handlinger.

Indhold

1. Læsevejledning.....	4
2. Sammenfatning.....	5
Resultater fra første datasæt.....	6
Resultater fra andet datasæt.....	6
Spørgeskema til elever.....	7
Spørgeskema til oplæringsvejledere.....	7
Resultater fra tredje datasæt.....	7
Opmærksomhedspunkter og det videre arbejde.....	8
3. Indledning.....	9
Forskningsspørgsmål.....	9
Læringscirkler som arbejdsmetode.....	10
Første oplæringsophold og simulationsforløbet.....	10
4. Metode.....	12
Dataindsamlingsmetode.....	12
Informanter i undersøgelsen.....	12
Dataindsamling 1: Interviewundersøgelse.....	13
Informanter i interviewundersøgelse.....	14
Datamaterialets kvalitet.....	15
Dataindsamling 2: Spørgeskemaundersøgelse.....	15
Informanter og datamaterialets kvalitet.....	15
Dataindsamling 3: Vurdering af elevernes opnåelse af fire oplæringsmål.....	16
Antal vurderede elever og datamaterialets kvalitet.....	16
5. Resultater fra datasæt 1: Interviewundersøgelsen.....	18
Observation.....	18
Elevernes oplevelse af simulationsugen.....	18
Læreprocessen.....	18
Elevernes læringsudbytte.....	22
Elevernes oplevelse af overgangen fra skole til oplæring.....	23
Oplæringsvejlederes og underviseres udfordringer, erfaringer og læring i simulationsugen.....	23
Oplæringsvejlederes og underviseres opfattelse af simulation som læringsværktøj.....	24
Oplæringsvejlederes og underviseres læringsudbytte.....	25
6. Resultater fra datasæt 2: Spørgeskemaundersøgelser.....	29
Resultater fra spørgeskema til elever.....	29
Elevernes køn og alder.....	29
Vejledning.....	30
Elevernes opfattelse af 18 udsagn.....	31
Udsagn, hvor simulationsgruppe og kontrolgruppe svarer nogenlunde ens i første dataindsamling.....	31

Udsagn, hvor simulationsgruppen scorer højere end kontrolgruppen i første dataindsamling.....	33
Udsagn hvor simulationsgruppen scorer lavere end kontrolgruppen i første dataindsamling.....	34
Resultater fra spørgeskema til oplæringsvejleder.....	35
Hyppighed i kontakt og vejledning.....	36
Oplæringspraksis.....	37
Oplæringsvejledernes opfattelse af 14 udsagn om elevernes læring.....	37
7. Resultater fra datasæt 3: Vurdering af elevernes opnåelse af oplæringsmål.....	40
Vurderingsskemaer.....	40
8. Opmærksomhedspunkter.....	42
Opmærksomhedspunkter i forhold til elevernes overgang fra skole til oplæring.....	42
Opmærksomhedspunkter i forhold til elevernes oplevelse af sammenhæng mellem skole og oplæring.....	42
Opmærksomhedspunkter i forhold til elevernes opnåelse af oplæringsmål.....	43
Opmærksomhedspunkter generelt i oplæringen.....	43
Overvejelser over projektets antagelser.....	44
Bilag 1: Eksempel på storyboard.....	45
Bilag 2: Vurderingsskema.....	1
Vurderingsskema i projekt:.....	1
Simulation som det tredje læringsrum.....	1

1. Læsevejledning

Rapporten indeholder ud over læsevejledningen syv kapitler. Den travle læser kan læse sammenfatningen i kapitel 2. Kapitel 3 drejer sig om baggrunden for og formålet med projektet og forskningsspørgsmål. I kapitel 4 redegøres der for metoden. Herefter drejer resten af rapporten sig om resultaterne. Er man interesseret i at læse resultaterne om elevers, oplæringsvejlederes og underviseres oplevelser af simulationsugen, se kapitel 5. Vil man læse resultaterne om sammenligning af eleverne i simulationsgruppen med elever i kontrolgruppen, gå til kapitel 6 og 7. I kapitel 8 tages der udgangspunkt i udvalgte resultater med henblik på at pege på opmærksomhedspunkter for videreudvikling af simulationsundervisning i social- og sundhedsassistentuddannelsen.

2. Sammenfatning

Nedenfor sammenfattes de centrale resultater fra følgeforskning i relation til projektet: 'Forsøg med simulation i første praktik⁴ophold på social- og sundhedsassistentuddannelsen', der er gennemført i perioden januar 2022 -juni 2023.

Formålet med projektet har været at opnå viden om, hvordan brug af simulationsundervisning indvirker på elevernes motivation for at gennemføre uddannelsen, på deres overgang fra skole til oplæring og på deres læringsudbytte. Simulationsforløbet er placeret på første del af det første af de i alt tre oplæringsophold på social- og sundhedsassistentuddannelsen. Det første oplæringsophold gennemføres på plejehjem eller i hjemmeplejen. Efter ca. 18 ugers oplæring foretager oplæringsvejlederne en midtvejsvurdering af elevernes kompetencer. Projektet har haft fokus på disse første 18 uger af første oplæringsophold.

Projektet har omfattet et *udviklingsprojekt*, der har drejet sig om at udvikle og gennemføre simulationsundervisningsforløb i relation til fire oplæringsmål på social- og sundhedsassistentuddannelsens første oplæringsperiode, herunder at kompetenceudvikle oplæringsvejledere til at gennemføre simulationsundervisning.

Projektet er gennemført i 12 kommuner og omfatter 12 oplæringssteder (plejehjem og hjemmepleje) og 12 social- og sundhedsskoler. På hvert oplæringssted er der gennemført et fem dages simulationsforløb, også kaldet 'simulationsugen' med deltagelse af 4-6 elever, 1-2 oplæringsvejledere og en underviser fra den lokale sosu-skole. Simulationsugen har omfattet 12 simulationsundervisningsforløb, der er beskrevet i storyboard. Eksempel på storyboard kan læses i bilag 1.

Til udviklingsprojektet har der været knyttet *følgeforskning*. Følgeforskningsprojektet har skullet belyse fem forskningsspørgsmål:

1. Hvordan indvirker simulationsundervisning i udvalgte oplæringsmål på første oplæringsophold i social- og sundhedsassistentuddannelsen på elevernes overgang fra skole til oplæring, på deres motivation for at fortsætte på uddannelsen og på deres opnåelse af oplæringsmål?
2. Hvad lærer eleverne i simulationsundervisningen, og hvordan adskiller denne læring sig fra læringen i traditionel oplæring?
3. Hvordan kan elevernes opnåelse af oplæringsmål vurderes?
4. Hvordan skal simulationsundervisning planlægges og gennemføres, så den bedst muligt understøtter elevernes overgang fra skole til oplæring?
5. Hvordan skal simulationsundervisning planlægges og gennemføres, så den bedst muligt bidrager til elevernes opnåelse af oplæringsmål?

Projektet indeholder tre datasæt:

1. Observation af simulationsundervisning og gruppeinterview med elever henholdsvis med oplæringsvejleder og underviser, der har deltaget i simulationsforløbet. Undersøgelsen er gennemført den sidste dag i simulationsugen.
2. Spørgeskemaundersøgelse med henblik på at sammenligne elever i simulationsgruppen med elever i en kontrolgruppe, der består af elever, der ikke har deltaget i simulation, men i traditionel oplæring (kvasi-eksperimentel undersøgelse). Spørgeskemaundersøgelsen er besvaret af elever og oplæringsvejledere i simulations- henholdsvis kontrolgruppen og indeholder to dataindsamlinger:

⁴ Efter projektets opstart er der indført ny terminologi på erhvervsuddannelserne. Initiativet, som indgik i trepartsaftalen 'Flere lærepladser og entydigt ansvar' fra november 2020, er udmøntet ved lov og trådte i kraft den 1. januar 2022 [Ny terminologi på erhvervsuddannelsesområdet | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#). Ændringen betyder blandt andet, at 'praktik' er ændret til 'oplæring' og 'praktikplads' til 'læreplads'. Bortset fra i titlen på projektet er der anvendt de aktuelle begreber om oplæring. 'Praktik' og kombinationer hermed er således erstattet med ordet 'oplæring' og kombinationer hermed.

- Dataindsamling 1 i begyndelsen af første oplæringsperiode på social- og sundhedsassistentuddannelsen.
 - Dataindsamling 2 ved afslutning af første oplæringsperiode på social- og sundhedsassistentuddannelsen.
3. Vurdering af i hvilket omfang eleverne i simulations- henholdsvis kontrolgruppen har opnået de relevante delmål i de fire oplæringsmål i social- og sundhedsassistentuddannelsen. Vurderingen er foretaget af oplæringsvejledere ved afslutningen af første oplæringsperiode.

Resultater fra første datasæt

54 elever, 21 oplæringsvejledere og 12 undervisere fordelt på 12 kommuner indgår i datasæt 1. Elever, oplæringsvejledere og undervisere udtrykker stor begejstring for simulationsugen og et ønske om, at simulationsundervisning fortsat kan indgå i social- og sundhedsuddannelsen.

Resultaterne fra gruppeinterview med *eleverne* viser følgende om elevernes oplevelse af læreproces og læringsudbytte i simulationsugen:

- Simulation er en intens læringsoplevelse på grund af den tætte kobling af handling og refleksion.
- Simulation letter elevernes bekymring i forhold til at udføre arbejdsopgaver i oplæringen, herunder især nedre hygiejne.
- Simulation hjælper eleverne til at forstå meningen med teoretisk viden.
- Simulation giver mulighed for at lære gennem fejl.
- Simulation styrker elevens relation til oplæringsvejleder og til andre elever.
- Simulation udvikler elevernes refleksionskompetence, teoretiske forståelse og samarbejdsevne.

Interviewene med *oplæringsvejledere og undervisere* viser, at de har samme opfattelse som eleverne af disses læringsudbytte: Simulation styrker elevernes refleksionskompetence, deres samarbejdsevne og deres forståelse af sammenhæng mellem teori og praksis og mellem skole og oplæring. Oplæringsvejlederne fremhæver endvidere ligesom eleverne, at de har fået en tættere relation til eleverne, end de har i traditionel oplæring.

I forhold til oplæringsvejledernes og undervisernes erfaringer og læring i simulationsugen viser undersøgelsen, at:

- Gennemførelse af simulationsundervisning kræver, at oplæringsvejledere og undervisere har refleksionskompetence.
- Facilitatorrollen er udfordrende og adskiller sig fra vejledning ved, at man i højere grad selv skal lade eleverne reflektere og formulere deres erfaringer.
- Det er afgørende at skabe et trygt læringsrum. Dette indebærer at fjerne følelse af eksamen og fejlfinding, at give eleverne grundig information om, hvad der skal ske i simulationen og om at starte blidt og gradvist skabe flere udfordringer for eleverne.
- Simulationsugen styrker relationen mellem underviser og oplæringsvejleder og øger deres viden om hinandens læringsarenaer.
- Storyboards og de seks standarder⁵ for simulationsundervisning er især nyttige for novicer inden for simulationsundervisning.

Resultater fra andet datasæt

Resultaterne fra spørgeskemaundersøgelse til elever, henholdsvis oplæringsvejledere i begyndelsen og afslutningen af den første oplæringsperiode viser ingen statistisk signifikante forskelle på svarene fra simulationsgruppen og kontrolgruppe. Men, der kan peges på nogle tendentielle forskelle på simulations- og kontrolgruppen.

⁵ Læs om de seks standarder her: <https://videnscenterportalen.dk/vfv/hvad-tilbyder-vi/simulationsstandarder/>

Spørgeskema til elever

I spørgeskemaundersøgelsen til eleverne indgår 89 besvarelser fra eleverne i første dataindsamling, heraf 57 fra elever i simulationsgruppen og 32 fra elever i kontrolgruppen. I anden dataindsamling indgår 52 besvarelser, herunder 35 fra elever i simulationsgruppen og 17 fra elever i kontrolgruppen.

En sammenligning af de to grupper elevers svar på 18 udsagn om deres oplæring viser, at simulationsforløbet på *kort sigt* kan have positiv indvirkning i forhold til følgende udsagn:

- ”Jeg er motiveret for at løse arbejdsopgaver.”
- ”Jeg kan bruge det, jeg har lært på skolen, i min oplæring.”
- ”Jeg kan bruge min viden fra skoleundervisningen til at løse mine opgaver.”
- ”Der er en klar sammenhæng mellem det, jeg lærer i oplæringen, og det jeg har lært i skolen.”

På kort sigt kan der således peges på en tendens til, at simulationsforløbet styrker kobling af skole og oplæring.

Ligeledes viser resultaterne, at simulationsforløbet på *lang sigt* kan have positiv indvirkning i forhold til følgende udsagn:

- ”Jeg har klaret de faglige krav og forventninger, jeg har mødt i oplæringen.”
- ”Jeg har de personlige forudsætninger for at gennemføre oplæringen.”
- ”Jeg er god til at reflektere.”

På lang sigt kan der således peges på en tendens til, at simulationsforløbet styrker elevernes self-efficacy og refleksionskompetence.

Spørgeskema til oplæringsvejledere

I spørgeskemaundersøgelsen til oplæringsvejlederne har 50 oplæringsvejledere besvaret første spørgeskema, herunder 31 oplæringsvejledere til elever i simulationsgruppen og 19 oplæringsvejledere til elever i kontrolgruppen. I anden dataindsamling har 30 oplæringsvejledere besvaret spørgeskemaet, herunder 18 til elever i simulationsgruppen og 12 til elever i kontrolgruppen. I de to spørgeskemaer skal oplæringsvejlederne forholde sig til 14 udsagn om elevernes læring. Resultaterne viser, at oplæringsvejlederne til begge grupper elever gennemsnitligt vurderer eleverne relativt højt.

Videre viser resultaterne, at oplæringsvejlederne til elever i simulationsgruppen i første dataindsamling har en lidt lavere vurdering af elevernes læring end oplæringsvejledere til eleverne i kontrolgruppen. På en skala fra 1-5, hvor 5 svarer til ’helt enig’, ligger gennemsnittet af svarene på de 14 udsagn i første dataindsamling i simulationsgruppen på 4,05 og i kontrolgruppen på 4,59. Ved anden dataindsamling ved afslutningen af oplæringsforløbet er dette billede vendt: Oplæringsvejlederne til eleverne i simulationsgruppen har fået en mere positiv opfattelse af elevernes læring (gennemsnit 4,52), medens oplæringsvejlederne til eleverne i kontrolgruppen har fået en mindre positiv opfattelse, end de havde i første dataindsamling (gennemsnit 3,91). Simulationsforløbet kan således over tid ifølge oplæringsvejlederne have indvirket positivt på elevernes læring. Dette bør dog testes i en større undersøgelse.

Resultater fra tredje datasæt

Tredje datasæt baserer sig på oplæringsvejledernes vurderinger af elevernes opnåelse af dele af fire oplæringsmål.⁶ På baggrund af, at der på tværs af kommuner var relativt uens vurderinger af eleverne i pilotprojektet har oplæringsvejledere med sparring fra SOSU Nord og DPU udviklet et skema til vurdering af eleverne. I skemaet er de fire oplæringsmål nedbrudt i handlingsorienterede delmål, der hver er indplaceret på et af de tre taksonomiske niveauer, begynder, rutine og avanceret (se bilag 2).

Oplæringsvejlederne til eleverne i simulationsgruppen har vurderet brugbarheden af skemaet. Lidt under halvdelen af oplæringsvejlederne er helt enige i, at skemaet er brugbart. Der er således grund til fortsat at arbejde med udvikling af kriterier, der sikrer en ensartet vurdering af eleverne.

⁶ Det drejer sig om dele af oplæringsmålene 1,6,8 og 10. For en beskrivelse af oplæringsmålene se: [Oplæringsmål: Social- og sundhedsassistentuddannelsen \(kk.dk\)](#)

Sammenligningen af oplæringsvejledernes vurderinger af eleverne omfatter 23 elever i simulationsgruppen og ni elever i kontrolgruppen. Resultaterne viser, at oplæringsvejlederne vurderer, at eleverne i simulationsgruppen i lidt større udstrækning end eleverne i kontrolgruppen har opnået oplæringsmålene. Tallene er imidlertid for små til, at der kan konkluderes præcist om simulationsforløbets indvirkning på opnåelse af oplæringsmål.

Opmærksomhedspunkter og det videre arbejde

Med henblik på videreudvikling af simulationsforløbet og mere generelt videreudvikling af et tredje læringsrum, peger resultaterne på følgende opmærksomhedspunkter:

- Der er behov for at **adressere elevernes bekymringer og forventninger i overgangen fra skole til oplæring**. Dette kan indarbejdes i simulationsugen, men kan også indgå i aktiviteter i skolen, der involverer samarbejde mellem undervisere og oplærere.
- Der er behov for at **give eleverne værktøjer til efter simulationsugen fortsat at kunne se sammenhæng mellem teoretisk viden og arbejdsopgaver i oplæringen og til at kunne reflektere**. Der kan i simulationsugen sættes fokus på sådanne værktøjer, men simulationsugen kan ikke klare denne opgave alene. Det kan derfor overvejes, hvordan oplæringsvejledere generelt i oplæringen kan fastholde simulationsugens fokus på sammenhæng og refleksion.
- Eleverne har været glade for den **tætte relation til oplæringsvejleder og til de andre elever** i simulationsugen. Hvordan kan denne relation fastholdes efter simulationsugen?
- Et sidste opmærksomhedspunkt drejer sig om, at simulationsugen har fungeret som et **tredje læringsrum, der blandt andet har givet mulighed for en tidsmæssig tæt kobling af teoretisk viden og udførelse af arbejdsopgaver og for et samarbejde mellem oplæringsvejledere og undervisere**. Kan der ud over simulation skabes andre former for tredje læringsrum, hvor oplæringsvejledere og undervisere mødes med eleverne om aktiviteter, der kan styrke sammenhæng mellem teori og praksis, refleksion og sammenhold?

3. Indledning

Projektet, 'Forsøg med simulation i første praktikophold på social- og sundhedsassistentuddannelsen' drejer sig om at: "Udvikle viden om, hvordan brug af simulationsforløb i første oplæringsophold indvirker på fastholdelse af eleverne i uddannelse i overgangen fra skole til oplæring samt på elevernes opnåelse af oplæringsmål." (SOSU Nord, 2020, s. 9).

Projektet har følgende to mål:

- At styrke social- og sundhedsassistentelevers motivation for at gennemføre social- og sundhedsassistentuddannelsen.
- At styrke oplæringsvejlederes og underviseres motivation for at anvende simulationsforløb som alternativ til dele af første oplæringsophold på social- og sundhedsuddannelsen.

Endvidere er der i projektbeskrivelsen formuleret seks succeskriterier. Projektet skal således lede til:

1. "At mindst 8 ud af 10 elever, der har deltaget i simulationsforløb i første oplæringsophold, er mere motiverede for at gennemføre uddannelsen end elever, der har deltaget i traditionelt oplæringsforløb i første oplæringsophold.
2. At frafaldet efter tre måneder på første oplæringsophold blandt elever, der har deltaget i simulationsforløb, er mindre end blandt elever, der har deltaget i traditionel oplæring.
3. At 80 procent flere blandt de elever, der har deltaget i simulationsforløb end de elever, der har deltaget i traditionelt oplæringsforløb i første oplæringsophold, udtrykker, at overgangen fra skole til oplæring har fungeret godt.
4. At mindst trefjerdedele af eleverne, der har afprøvet simulationsforløb i første oplæringsperiode, er motiverede for at deltage i simulationsforløb igen som alternativ til udvalgte oplæringsmål.
5. At mindst to tredjedele af oplæringsvejlederne, der har deltaget i gennemførelsen af simulationsforløb i første oplæringsperiode, er motiverede for at anvende simulationsforløb som alternativ til udvalgte oplæringsmål.
6. At mindst to tredjedele af de undervisere og oplæringsvejledere, der har deltaget i gennemførelsen af simulationsforløb i første oplæringsperiode, kan give eksempler på, at simulationsforløbene har forbedret samspillet mellem skole og oplæring" (SOSU Nord, 2020, s 8-9)

Endelig er der følgende forventninger til projektets effekter:

"På kort sigt forventes projektets effekter at være, at simulationsforløb implementeres i udvalgte oplæringsmål på social- og sundhedsassistentuddannelsens første oplæringsophold. Projektets længerevarende effekter forventes at være, at simulationsforløb implementeres i udvalgte oplæringsmål i social- og sundhedsuddannelsernes oplæringsforløb, og skaber en øget motivation hos eleverne samt en højere gennemførelsesrate." (SOSU Nord, 2020, s. 9).

Opnåelse af succeskriterier og projektets effekter vurderes delvist i og efter undersøgelsen. Således vil en belysning af succeskriterie 2 fremgå i SOSU Nord's afrapportering fra projektet, ultimo august 2023.

Forskningsspørgsmål

Med udgangspunkt i ovenstående formål, succeskriterier og effekter har følgeforskningsprojektet skullet belyse følgende fem spørgsmål:

1. Hvordan indvirker simulationsundervisning i udvalgte oplæringsmål på første oplæringsophold i social- og sundhedsassistentuddannelsen på elevernes overgang fra skole til oplæring, på deres motivation for at fortsætte på uddannelsen og på deres opnåelse af oplæringsmål?
2. Hvad lærer eleverne i simulationsundervisningen, og hvordan adskiller denne læring sig fra læringen i traditionel oplæring?
3. Hvordan kan elevernes opnåelse af oplæringsmål vurderes?
4. Hvordan skal simulationsundervisning planlægges og gennemføres, så den bedst muligt understøtter elevernes overgang fra skole til oplæring?

5. Hvordan skal simulationsundervisning planlægges og gennemføres, så den bedst muligt bidrager til elevernes opnåelse af oplæringsmål?

Læringscirkler som arbejdsmetode

Med henblik på at understøtte et samspil mellem udvikling og forskning og sikre forankring i praksis på såvel oplæringssteder som SOSU-skoler, er læringscirklen anvendt som gennemgående metode. Der skelnes mellem national- og lokale læringscirkler. Undervisere og oplæringsvejledere har samarbejdet i *lokale læringscirkler* om udvikling af - og erfaringsindsamling fra gennemførelse af simulationsforløbet. De lokale læringscirkler har mødtes med forsker i en *national læringscirkel* to gange om året. Her har praktikere med udgangspunkt i deres erfaringer fra gennemførelse af simulationsforløbet og i forskers fremlæggelse af forskningsresultater formuleret punkter til videreudvikling af dette. Endvidere har den nationale læringscirkel fungeret som en gyldighedskontrol af resultaterne fra dataindsamlingen, idet praktikerne har drøftet og vurderet, om og hvordan resultaterne stemte overens med deres opfattelse af simulationsforløbet. Samarbejdet mellem forsker og praktikere har yderligere været understøttet af, at nogle af praktikerne har deltaget i dataindsamlingen. Undersøgelsen har ikke inkluderet en systematisk undersøgelse af, hvordan samarbejde mellem forsker og praktikere har forløbet. Men, tilbagemeldinger viser, at såvel forsker som praktikerne har oplevet samarbejdet som positivt.

Første oplæringsophold og simulationsforløbet

Simulationsforløbet er placeret på første del af det første af de i alt tre oplæringsophold på social- og sundhedsassistentuddannelsen. Det første oplæringsophold gennemføres på plejehjem eller i hjemmeplejen. Efter ca. 18 ugers oplæring foretager oplæringsvejlederne en midtvejsvurdering af elevernes kompetencer. Udviklings- og forskningsprojektet har fokus på disse første 18 uger af første oplæringsophold.

Simulationsforløbet varer fem dage og er gennemført mandag til fredag på elevernes oplæringssted 2-3 uger efter, at eleverne har påbegyndt første oplæringsophold. Oplæringsvejleder fra oplæringsstedet har i samarbejde med en underviser fra den lokale SOSU-skole stået for gennemførelsen. Da simulationsforløbet varer en arbejdsuge, omtales det også som simulationsugen.

Simulationsugen kan betegnes som et tredje læringsrum, der ligger mellem skole og oplæring og indeholder elementer fra både oplæringsdelen i form af simulering af praktiske arbejdsopgaver og fra skoledelen i form af inddragelse af teoretisk viden fra skoleundervisningen til refleksion over udførelsen af arbejdsopgaverne.

Indhold og form på simulationsugen er udviklet af Videnscenter for Velfærdsteknologi Vestdanmark i samarbejde med repræsentanter fra oplæringssteder og SOSU-skoler og baseret på seks standarder. Standarderne er udviklet i forbindelse med tidligere skolebaserede simulationsforløb og kan læses her: [Simulationsstandarder - Velfærdsteknologi \(Vest\) \(videnscenterportalen.dk\)](https://videnscenterportalen.dk/simulationsstandarder-vefardsteknologi-vest).

Simulationsugen omfatter 12 storyboards, der er udarbejdet i forhold til dele af de fire oplæringsmål 1, 6, 8 og 10. Eksempel på story board findes i bilag 1. Et storyboard er en drejebog for et simulationsforløb og indeholder beskrivelse af indhold af de tre faser i simulationsforløbet, briefing, scenarie og debriefing. Titler på og fordeling af storyboards fremgår i skema 3.1.

Oplæringsmål 1	Oplæringsmål 6	Oplæringsmål 8	Oplæringsmål 10
1a. Forberedelse til besøg hos borger – sygeplejeprocessen; dataindsamling.	6a. Guidning i forbindelse med øvre hygiejne.	8a. Håndhygiejne og forebyggelse af smittespredning.	10a. Relationsdannelse og samarbejde om behovsopfyldelse.
1b. Decubitus – fokus på dataindsamling.	6b. Guide fra stol til fx toilet vha. rollator.	8b. Nedre toilette og bleskift.	10b. Mødet med borgerne.
1c. Blærebetændelse (UVI) – fokus på dataindsamling – TOBS.	6c. Guidning ift. at spise sin frokost.		10c. Kommunikation med en passiv borger (anvende livshistorie).
1d. Fald – fokus på dataindsamling efter fald – TOBS.			

Skema 3.1. Fordeling af storyboards på fire oplæringsmål.

4. Metode

I dette kapitel redegøres der for dataindsamlingsmetode, valg af informanter og datamaterialets kvalitet.

Dataindsamlingsmetode

Hovedprojektet indeholder tre datasæt:

1. Observation af simulationsundervisning og gruppeinterview men elever henholdsvis med oplæringsvejleder og underviser, der har deltaget i simulation. Undersøgelsen er gennemført den sidste dag i simulationsugen. Udarbejdelse af interview- og observationsguides og dataindsamlingen er varetaget i et samarbejde mellem to praktikere fra SOSU Nord, henholdsvis Professionshøjskolen UCN⁷ og DPU.
2. Spørgeskemaundersøgelse med henblik på at sammenligne elever i simulationsgruppen med elever i en kontrolgruppe (kvasi-eksperimentel undersøgelse). Spørgeskemaundersøgelsen er besvaret af elever og oplæringsvejledere til elever i simulations- henholdsvis kontrolgruppen. Spørgeskemaerne er udarbejdet i et samarbejde mellem STUK, DPU og SOSU Nord. STUK har stået for op-sætning af spørgeskemaer og for datakørsler. Spørgeskemaundersøgelsen omfatter to dataindsamlinger:
 - a. Dataindsamling 1 i begyndelsen af oplæringsperioden.
 - b. Dataindsamling 2 ved afslutning af oplæringsperioden.
3. Vurdering af i hvilket omfang eleverne i henholdsvis simulations- og kontrolgruppen har opnået de for oplæringsperioden relevante dele af fire oplæringsmål i social- og sundhedsassistentuddannelsen. Vurderingen er foretaget af oplæringsvejledere ved afslutningen af oplæringsperioden.

Inden uddybning af de tre datasæt, redegøres der for informanterne i undersøgelsen.

Informanter i undersøgelsen

Tabel 4.1. viser, hvor mange elever, der i november 2022 indgik i simulationsgruppen og i kontrolgruppen i de 12 kommuner. Tabellen viser også, i hvilken uge simulationsforløbet skulle gennemføres i den enkelte kommune.

Det fremgår af tabel 4.1., at der er flere elever i simulationsgruppen end i kontrolgruppen. På tidspunktet for opgørelsen var der faldet seks elever fra i simulationsgruppen og 14 elever fra i kontrolgruppen. Det er vigtigt at være opmærksom på, at frafaldet kan være et frafald fra uddannelsen, men det kan også blot være et frafald fra undersøgelsen; fx kan nogle elever have fortrudt, at de havde sagt ja til at deltage i simulationsugen. Med henblik på den kvasi-eksperimentelle undersøgelse blev følgende kriterier lagt til grund for valget af elever til *pilot*undersøgelsen:

- Fra det deltagende oplæringssted skulle der til første dataindsamling udvælges 4 - 6 elever, der deltog i simulationsforløb. Disse elever udgjorde forsøgsgruppen (simulationsgruppen) og skulle indgå i alle tre dataindsamlinger. Endvidere skulle der udvælges 4 - 6 elever, der gennemførte et traditionelt oplæringsforløb, det vil sige uden simulation. Disse elever udgjorde kontrolgruppen og skulle kun indgå i anden og tredje dataindsamling.
- Eleverne i forsøgs- og kontrolgrupperne skulle ligne hinanden så meget som muligt: De skulle være under 25 år (EUD- elever) eller over 25 år uden erfaring fra den SOSU-faglige kontekst (EUV3 - elever), (se definition af EUD og EUV nedenfor). Der blev således lagt vægt på, at eleverne ikke skulle have erfaring inden for SOSU-området før påbegyndelsen af første oplæringsperiode. Endvidere skulle eleverne i forsøgs- og kontrolgruppen ligne hinanden, hvad angår etnicitets- og kønsfordeling.

Pilotundersøgelsen viste imidlertid, at for at opnå det ønske antal elever var det nødvendigt at inkludere elever, der var over 25, herunder nogle elever, der havde erfaring inden for SOSU inden påbegyndelse af første oplæringsperiode. I forhold til informanter til kontrolgruppen har det

⁷ University College Nordjylland. Deltageren herfra havde tidligere været SOSU Nord's repræsentant i projektet.

endvidere flere steder været nødvendigt at inkludere elever fra flere plejehjem i kommunen. På baggrund af erfaringer fra pilotundersøgelsen, er modificeringen af de oprindelige kriterier for udvælgelse videreført i hovedundersøgelsen.

Sted	Uge for gennemførelse af simulation	Antal elever i Simulationsgruppe	Antal elever i Kontrolgruppe	I alt
Brøndby Kommune	37	4	5	9
Esbjerg Kommune	46	6	5	11
Frederiksberg Kommune	36	6	3	9
Frederikshavn kommune	36	5	6	11
Haderslev Kommune	36	3	3	6
Holstebro Kommune	38	4	4	8
Kolding Kommune	41	4	4	8
Odsherred Kommune	36	4	2	6
Randers Kommune	35	5	3	8
Thisted Kommune	37	4	4	8
Vordingborg Kommune	36	4	2	6
Aarhus Kommune	34	6	3	9
Elever i alt		55	44	99

Tabel 4.1. Opgørelse over elever i simulations- og kontrolgruppe i 12 kommuner, samt hvilken uge simulationsforløbet blev gennemført november, 2022. N=99.

Nedenstående tabel viser elevernes fordeling på de fire uddannelsesformer: EUD, EUV1, EUV2 og EUV3 i hovedundersøgelsen.

EUD betyder erhvervsuddannelse for unge, hvor eleverne gennemfører både grund- og hovedforløb inklusiv oplæring. Grundforløbets længde afhænger af elevens forudsætninger.

Uddannelsesform	Simulationsgruppe	Kontrolgruppe	I alt
EUD	32 58%	20 45%	52 53%
EUV 1		1 2%	1 1%
EUV2	11 20%	6 14%	17 17%
EUV3	12 22%	13 30%	25 25%
Ikke oplyst		4 9%	4 4%
I alt	55	44	99

Tabel 4.2. Elever i simulations- og kontrolgruppe fordelt på EUD, EUV 1, EUV2 og EUV3. Absolutte tal og procent.

EUV1 betyder, at eleven har mindst to års relevant erhvervs erfaring og uddannelsen gennemføres uden grundforløb og uden oplæring.

EUV2 er for elever på 25 år eller derover, hvor grundforløbets 1. del ikke gennemføres. Afhængigt af erhvervs erfaring og tidligere gennemført uddannelse gennemfører eleven hele eller dele af grundforløbets 2. del, der har en varighed på 20 uger.

EUV3 er for elever over 25 år, der ikke har relevant erhvervs erfaring eller forudgående uddannelse. Disse elever skal gennemføre et uddannelsesforløb, der i omfang og varighed svarer til en erhvervsuddannelse for unge (EUD).

Det fremgår af tabel 4.2., at der i simulationsgruppen er en relativt lidt større andel EUD-elever end i kontrolgruppen og derfor tilsvarende en relativt større andel EUV-elever i kontrolgruppen, dog primært EUV3 elever, der ligesom mange EUD-elever ikke har relevant erfaring fra praksis. Eleverne i simulations- henholdsvis kontrolgruppen ligner således nogenlunde hinanden, hvad angår erhvervs erfaring inden for SOSU-faget, men eleverne i kontrolgruppen er ældre end eleverne i simulationsgruppen.

Dataindsamling 1: Interviewundersøgelse

Formålet med *interviewundersøgelsen* var at få information, der kunne besvare ovenstående forsknings spørgsmål, 1, 2, 4 og 5:

- Hvordan indvirker simulationsundervisning i udvalgte oplæringsmål på første oplæringsophold i social- og sundhedsassistentuddannelsen på elevernes overgang fra skole til oplæring, på deres motivation for at fortsætte på uddannelsen og på deres opnåelse af oplæringsmål?
- Hvad lærer eleverne i simulationsundervisningen, og hvordan adskiller denne læring sig fra læringen i traditionel oplæring?
- Hvordan skal simulationsundervisning planlægges og gennemføres, så den bedst muligt understøtter elevernes overgang fra skole til oplæring?
- Hvordan skal simulationsundervisning planlægges og gennemføres, så den bedst muligt bidrager til elevernes opnåelse af oplæringsmål?

Dataindsamlingen blev foretaget på den sidste dag af simulationsugen⁸, det vil sige i perioden september - december 2022. Dataindsamlingen omfattede observation af gennemførelse af et simulationsforløb, (dog nogle steder kun faserne scenarie og debriefing), et gruppeinterview med de elever, der havde deltaget i simulationsugen og et gruppeinterview med oplæringsvejleder(e) og underviser, der havde gennemført simulationsugen.

Interviewene med eleverne drejede sig om deres oplevelser med deltagelse i simulationsundervisning. Interviewene med oplæringsvejledere og undervisere drejede sig om deres oplevelser med tilrettelæggelse og gennemførelse af simulationsundervisning.

Interviewene med såvel elever som oplæringsvejledere og undervisere varede 45-60 minutter. Interviewene blev gennemført efter en semistruktureret guide, optaget på bånd og udskrevet i referat med - for besvarelse af forskningsspørgsmålene - relevante dele in extenso (direkte citat). Den enkelte dataindsamling blev gennemført af enten en af to repræsentanter fra praksis eller af forsker.

Informeranter i interviewundersøgelse

Tabel 4.3. viser, hvor mange elever, oplæringsvejledere og undervisere der deltog i interview i slutningen af simulationsugen. I en sammenligning med tabel 4.1., der viser antal elever i undersøgelsen i november 2022, ses det, at der er et frafald fra undersøgelsen på en elev.

Kommune	Elever	Oplæringsvejledere	Undervisere
Brøndby	4 kvinder	2	1
Esbjerg	4 kvinder og 1 mand	2	1
Frederiksberg	6 kvinder	1	1
Frederikshavn	3 kvinder, 1 mand	1	1
Haderslev	3 kvinder	1	1
Holstebro	5 kvinder	2	1
Kolding	4 kvinder	2	1
Odsherred	4 kvinder	3	1
Randers	5 kvinder	2	1
Thisted	4 kvinder	2	1
Vordingborg	4 kvinder	2	1
Aarhus	5 kvinder, 1 mand	1	1
I alt	51 kvinder og 3 mænd	21	12

Tabel 4.3. Elever, oplæringsvejledere og undervisere, der blev interviewet ved afslutning af simulationsuge. Absolutte tal.

⁸ Da flere kommuner afsluttede simulationsugen i samme uge, var det i én kommune nødvendigt at lægge dataindsamlingen om torsdagen i simulationsugen.

Datamaterialets kvalitet

Datamaterialets kvalitet er tilfredsstillende i forhold til repræsentativitet på de 12 kommuner, idet elever, oplæringsvejledere og undervisere fra alle 12 kommuner har deltaget i interviewet. Det samlede antal elever opfylder målet om, at 4-6 elever skulle indgå i simulationsgruppen. Fordelingen af interviewede elever på de enkelte kommuner viser et spænd på mellem tre og seks elever. I den overvejende del af kommunerne har fire elever deltaget i interview.

I forhold til datagyldighed har de tre interviewpersoner, der har gennemført interviewene, løbende udvekslet erfaringer fra interviewene med henblik på særlige opmærksomhedspunkter. Resultaterne er fremlagt i den nationale læringscirkel, hvor oplæringsvejledere og undervisere fra de 12 kommuner generelt kunne genkende resultaterne i forhold til deres erfaringer med simulationsugen og derfor kun havde mindre tilføjelser til resultaterne.

Dataindsamling 2: Spørgeskemaundersøgelse

I den anden dataindsamling er formålet at besvare forskningsspørgsmål 1 og 2:

- Hvordan indvirker simulationsundervisning i udvalgte oplæringsmål på første oplæringsophold i social- og sundhedsassistentuddannelsen på elevernes overgang fra skole til oplæring, på deres motivation for at fortsætte på uddannelsen og på deres opnåelse af oplæringsmål?
- Hvad lærer eleverne i simulationsundervisning, og hvordan adskiller denne læring sig fra læringen i traditionel oplæring?

Til dette formål er der anvendt et kvasi-eksperimentelt design. I dette design sammenlignes en forsøgsgruppe, her elever, der har deltaget i simulationsugen (simulationsgruppen), med en kontrolgruppe, her elever, der i stedet for deltagelse i simulationsugen har været i traditionel oplæring.

Eleverne i simulations- henholdsvis kontrolgruppen har besvaret to spørgeskemaer. Det første spørgeskema skulle besvares på tidspunktet for afslutningen af simulationsugen. Eleverne i simulationsgruppen blev bedt om at besvare spørgeskemaet, inden de gik hjem den sidste dag i simulationsugen, medens interviewer sad i rummet. Eleverne i kontrolgruppen blev bedt om at besvare skemaet på nogenlunde samme tidspunkt som eleverne i simulationsgruppen. Imidlertid var eleverne i kontrolgruppen ikke samlet fysisk som eleverne i simulationsugen, og der har ikke været samme mulighed for at sikre, at de besvarede skemaet. Eleverne i både simulations- og kontrolgruppen har besvaret det andet spørgeskema ved afslutningen af oplæringsforløbet, det vil sige i perioden december 2022 - marts 2023. Eleverne har i begge grupper fået besked om, at de skulle besvare det andet spørgeskema, men der har ikke været mulighed for at sikre, at de gjorde det.

Oplæringsvejledere til eleverne i simulations- henholdsvis kontrolgruppen har ligesom eleverne besvaret et spørgeskema to gange på samme tidspunkter som eleverne.

Spørgeskemaet til *eleverne* har i begge dataindsamlinger primært indeholdt de samme 18 udsagn om elevernes oplevelse af egen indsats, deres motivation, overgangen fra skole til oplæring, sammenhæng mellem skole og oplæring, elevernes læringsudbytte og indhold og omfang af oplæringen. Eleverne har desuden haft mulighed for selv at skrive kommentarer.

Oplæringsvejlederne har ligeledes i spørgeskemaet primært skullet tage stilling til 14 og i begge dataindsamlinger enslydende udsagn, der, hvor det er relevant, indholdsmæssigt svarer til de udsagn, eleverne har skullet tage stilling til.

Informanter og datamaterialets kvalitet

Tabel 4.4. viser antal elever og antal oplæringsvejledere, der har besvaret spørgeskema i første og anden dataindsamling.

Sammenlignet med tabel 4.1. viser tabel 4.4., at der i første dataindsamling er stort set lige så mange elever, der har besvaret (96), som blev registreret som deltagere i undersøgelsen i november 2022. Men fordelingen mellem elever i kontrolgruppe og simulationsgruppe er anderledes. Der er således flere elever fra simulationsgruppen (57), der har besvaret spørgeskemaet end i registreringen i tabel 4.1. (55). Der kan ikke umiddelbart gives nogen forklaring på denne forskel. Der er endvidere færre elever i kontrolgruppen

(32), der har besvaret spørgeskemaet end det antal, der blev registreret i november 2022, tabel 4.1. (44). Hvis de syv elever, der har svaret 'ved ikke', og som sandsynligvis tilhører kontrolgruppen, lægges til, er der dog en relativ god svarprocent i forhold til registreringen i november 2022.

I anden dataindsamling er der et relativt stort frafald i elevspørgeskemabesvarelserne i både simulations- og kontrolgruppen. Frafaldet er lidt mindre i simulationsgruppen (39%) end i kontrolgruppen (47%).

	Elever				Oplæringsvejledere			
	Simulation	Kontrol	Ved ikke	I alt	Simulation	Kontrol	Simulation og kontrol	I alt
Dataindsamling 1	57	32	7	96	31	19	4	54
Dataindsamling 2	35	17	5	57	18	12	4	34

Tabel 4.4. Elever fordelt på, om de har svaret, at de er i simulation-, kontrol- eller ved ikke-gruppe og oplæringsvejledere, fordelt på vejledning af elever fra simulationsgruppe, kontrolgruppe eller begge grupper, der har besvaret spørgeskema i første, henholdsvis anden dataindsamling. Absolutte tal.

I oplæringsvejledernes besvarelser er der også et fald i antal besvarelser fra første til anden dataindsamling. Der er 42% færre besvarelser blandt oplæringsvejledere i simulationsgruppen og 37% færre besvarelser blandt oplæringsvejledere i kontrolgruppen.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at der i både første og anden dataindsamling i begge spørgeskemaundersøgelser er relativt få respondenter, hvorfor procentangivelser skal læses med stort forbehold.

Dataindsamling 3: Vurdering af elevernes opnåelse af fire oplæringsmål

Den tredje dataindsamling bidrager til at besvare forskningsspørgsmål 1 og 3:

- Hvordan indvirker simulationsundervisning i udvalgte oplæringsmål på første oplæringsophold i social- og sundhedsassistentuddannelsen på elevernes overgang fra skole til oplæring, på deres motivation for at fortsætte på uddannelsen og på deres opnåelse af oplæringsmål?
- Hvordan kan elevernes opnåelse af oplæringsmål vurderes?

Eleverne i simulations- henholdsvis kontrolgruppen er blevet sammenlignet i forhold til, i hvilket omfang de har opnået de dele af fire oplæringsmål, som eleverne forventes at have opnået efter første oplæringsperiode.

I vurderingen af eleverne har oplæringsvejlederne anvendt et vurderingsskema, der er udviklet i projektet. Skemaet er udviklet på baggrund af erfaringerne fra pilotprojektet, der viste, at der mellem de seks kommuner, der deltog i pilotprojektet, var relativt store forskelle på oplæringsvejledernes vurderinger.⁹

Vurderingerne blev gennemført ved afslutningen af elevernes første oplæringsforløb efter ca. 18 ugers oplæring; det vil sige i perioden december 2022 til marts 2023.

Antal vurderede elever og datamaterialet kvalitet

I oplæringsvejledernes vurdering af eleverne indgår 27 elever fra simulationsgruppen, hvoraf besvarelserne for fire elever er ufuldstændige, hvilket vil sige, at nogle af de fire oplæringsmål ikke er vurderet. I kontrolgruppen er 12 elever vurderet, heraf fire ufuldstændig. Datamaterialet omfatter derfor vurdering af 23 elever i simulationsgruppen og ni elever i kontrolgruppen. Der er således et betydeligt frafald fra de oprindeligt 55 elever i simulationsgruppen og 44 elever i kontrolgruppen, jf. tabel 4.1. Endvidere er forskellen i antallet af elever i simulations- og kontrolgruppen yderligere øget: I tabel 4.1. udgør simulationsgruppen 56% af eleverne. I vurderingen af elevernes opnåelse af læringsmål udgør eleverne i simulationsgruppen

9. Aarkrog, V. (2022) *Simulation som tredje læringsrum. Erfaringer fra pilotprojektet: Forsøg med simulation i første praktikophold på social- og sundhedsassistentuddannelsen*. Aarhus Universitet.

74%. Som det tidligere er fremgået, kan der være tale om et frafald fra uddannelsen og eller et frafald fra undersøgelsen. Ud over den skæve fordeling mellem simulations- og kontrolgruppen, er der tale om et relativt lille materiale, hvorfor tallene skal læses med stort forbehold.

5. Resultater fra datasæt 1: Interviewundersøgelsen

Datasæt 1 omfattede observation af et simulationsundervisningsforløbs tre faser, briefing, scenarie og debriefing den sidste dag i simulationsugen. Observationen dannede udgangspunkt for et gruppeinterview med eleverne og et gruppeinterview med oplæringsvejleder(e) og underviser.

Observation

Som det er fremgået ovenfor, indeholder simulationsforløbet tre faser: Briefing, scenarie og debriefing. Observationen af *briefingen* lige før scenariet viser, at den typisk varer ca. 10 minutter. Nogle steder var denne briefing gennemført, inden observationen gik i gang, som derfor kun omfattede scenariet og debriefingen.

Forud for briefing eller som led i denne skal eleverne sætte sig ind i relevant teori typisk fra deres lærebøger, og briefing kan have forskellig længde, alt efter hvor meget tid eleverne anvender på dette. I interviewene fremgår det, at nogle elever synes, at nogle af briefingerne har været for lange, primært fordi eleverne i briefing arbejder med at læse teori ligesom i skolen. Mange af eleverne har vanskeligt ved at læse eller koncentrere sig om at sætte sig ind i teori. I nogle tilfælde har undervisere og oplæringsvejledere derfor fx på plancher suppleret med sammenfatninger af de vigtigste pointer fra den teoretiske viden. Lige før scenariet giver oplæringsvejlederne eleverne en kort briefing om deres roller i scenariet.

Observationerne af *scenariet* viser, at det altid er en elev, der spiller social- og sundhedsassistent. Mange steder spiller underviseren borgeren, men nogle steder veksler man, så det nogle gange er oplæringsvejlederen andre gange underviseren, der spiller borger. I tilfælde af, at der ifølge storyboard skal være flere borgere til stede fx i en spisesituation, spiller en elev også en rolle som borger. De øvrige elever observerer og tager notater, som de skal bruge i debriefingen. Nogle steder har eleverne aftalt eller fået at vide, at de hver især skal fokusere på noget forskelligt i observationen. Andre steder fokuserer alle observatører på hele scenariet.

Observationerne af *debriefingen* viser, at oplæringsvejlederen eller underviseren guider eleverne gennem debriefingen ved at følge anvisningen på systematisk refleksion, der fremgår af den sjette af de seks standarder, [Simulationsstandarder - Velfærdsteknologi \(Vest\) \(videnscenterportalen.dk\)](https://videnscenterportalen.dk). Underviseren deltager altid i debriefingen og bidrager blandt andet med teoretisk viden fra skoledelen.

Elevernes oplevelse af simulationsugen

Nedenstående resultater er baseret på gruppeinterview med eleverne efter observation af simulationsundervisningsforløbet. Datamaterialet omfatter i alt 54 elever, 51 kvinder og tre mænd fordelt på 12 kommuner. Som det fremgår i tabel 4.1., var der i november 2022 registreret 55 elever i simulationsgruppen, så stort set alle elever, der blev registreret i november, indgår i undersøgelsen. For en yderligere beskrivelse af metoden, se kapitel 4.

Interviewene viser, at stort set alle elever er begejstrede for simulationsugen. De giver en række begrundelser for denne begejstring, der kan kategoriseres i forhold, der vedrører læreprocessen henholdsvis læringsudbyttet.

Læreprocessen

I dette afsnit redegøres der for, hvordan simulation indvirker på eleverne læreproces.

Simulation intensiverer læringen

Eleverne oplever simulationsugen som en *intens* læreproces. Dette udtrykkes fx af denne elev:

”Det har været godt; intens læring. Vi lærer meget på kort tid. Vi skal reflektere meget, og det gør, at det hænger bedre fast” (elev).

Intensiteten gør også, at eleverne bliver trætte, men ifølge dem selv generelt på en god måde. Denne elev sagde med et smil:

”Jeg kan godt huske den første uge; jeg havde ikke overskud til at lave noget privat; jeg lagde mig bare til at sove, når jeg kom hjem; jeg var bare så bombet.” (elev).

Eleverne oplever intensiteten som positiv, men det fremgår også af interviewene, at simulationsforløbet ikke skal vare længere end fem dage. Nogle (relativt få) elever synes endda, at fem dage er for lang tid:

”En uge er alt for langt. Vi har alle sammen siddet og snakket om i dag, at vi er trætte i hovedet. Man er fuldstændig banket op i hovedet, så en uge er for lang tid.” (elev).

Simulation letter bekymring over udførelse af praktiske opgaver

En anden begrundelse for begejstringen for simulation er, at eleverne skal *udføre praktiske opgaver*. Man kan måske tænke, at det skal de også i oplæringen. Imidlertid ligger simulationsugen så tidligt i oplæringsforløbet, at elevernes referenceramme i stor udstrækning stadig er skolen. En elev udtrykker her sin forventning til det at gå på en erhvervsuddannelse:

”Det er en erhvervsuddannelse, så vi forventede, at man brugte hænderne mere. Vi synes, vi lærer mere i praksis end i bøgerne, da det er to forskellige verdener at komme ind til. Hvis man er ordblind, er det også sværere at følge med (red., i skolen).” (elev).

En anden elev siger:

”Vi troede først, vi bare skulle sidde ned, og så få smidt en masse i hovedet på os. Så en masse slides og snak. Men vi opdagede, at det var noget helt andet, og der var mange praktiske ting, vi skulle gøre. En masse teori, som skulle kobles på. Vi troede, at det bare var undervisning ligesom på skolen, men opdagede at det var noget helt andet.” (elev).

En central praktisk opgave i simulation er færdighedstræning i nedre hygiejne:

”Det med at prøve det på egen krop, fx at lave nedre hygiejne, hvordan man gør det korrekt; det var godt.” (elev).

Stort set alle eleverne fremhæver det at kunne træne nedre hygiejne i simulation som vigtigt. Det skyldes ikke kun, at opgaven kan virke grænseoverskridende:

”Det er lidt grænseoverskridende... Den personlige hygiejne - især nedre - har vi været nervøse for.” (elev).

men også at eleverne oplever det som en svær opgave, som det fx fremgår af denne relativt detaljerede beskrivelse:

”Altså blandt andet så havde jeg for første gang i går en nedre hygiejne med en, der havde lavet stort, og det har jeg ikke prøvet før. Aldrig nogensinde - andet end på små børn jo selvfølgelig. Og så var det lidt svært, fordi den dukke var lidt anderledes, end vi normalvis er skruet sammen. Og der måtte jeg godt nok stå og bøvl lidt med at få den der dukke ordentlig ren, og der var altså nogle folder her og der.” (elev).

En elev, der ellers udtrykker stor modstand mod at arbejde med dukke, siger:

”Vi har noget om nedre hygiejne - så kan jeg da godt se, at det helt klart er hundrede procent optimalt, at vi bruger en dukke.” (elev).

Nedre hygiejne har været en bekymring for mange af eleverne i overgangen fra skole til oplæring, og de føler sig bedre klædt på til at udføre nedre hygiejne efter simulationen, sådan som det fremgår her:

”Jeg har fundet ud af, at det slet ikke var så forfærdeligt, som jeg troede, det der med nedre hygiejne hos ældre borgere, mand, kvinde. Det troede jeg virkelig, jeg ville få et problem med, og det har jeg simpelthen ikke haft.” (elev).

Simulation gør teoretisk viden forståelig

Eleverne fortæller, at simulationen giver dem en *forståelse af teoretisk viden*. De udtrykker, at de har haft teoretisk viden i skolen, men at de først nu i simulationen rigtigt forstår denne viden:

”Vi har haft om sygeplejeprocessen på skolen, jeg ved ikke hvor mange gange; jeg forstod ingenting; så havde vi det i går (der knipses med fingeren); jeg forstod den ’så’rn’ dér.” (elev).

En væsentlig grund til, at simulationen understøtter elevernes forståelse af teoretisk viden, er den tætte kobling af teori og praksis. Som det er fremgået ovenfor i beskrivelse af briefing, anvendes denne blandt andet til, at elever repeterer relevant teoretisk viden i forhold til den situation, de skal simulere i scenariet:

”Og så var vi to, der havde et oplæg om nedre hygiejne, hvor den ene så havde læst op på nedre hygiejne selvfølgelig. Og så havde jeg så læst op om alt det med kateter, og så havde vi så ligesom et oplæg der, hvor vi havde det med (i scenariet) også. Og så viste læreren og praktikvejlederen det der med stomi efter pausen.” (elev).

I debriefingen efter scenariet tages den teoretiske viden op igen fx i begrundelser for eller forklaringer på handlingerne i scenariet:

”Vi har taget små stykker af teori. Analyseret og bagefter prøvet det i praksis og derefter så igen analyseret ... Det var meget fint, fordi du kan fokusere på dét emne – ikke som i skolen.” (elev)

Ligeledes siger en anden elev:

”Jeg tænker umiddelbart efter en praktik på fire en halv måned, så kan jeg godt være lidt sløv i optrækket, når man kommer tilbage på skole i forhold til teorien, ik? Og også hvis det er fire en halv måned siden, man har siddet og læst det og lært det og så bruge det aktivt og lave den analyse på en aktivitet.” (elev).

Simulation giver således mulighed for en tidsmæssig tættere kobling af teori og praksis, end man kan opnå i vekslen mellem skole og oplæring.

En anden elev fortæller, hvordan teoretisk viden blev inddraget i refleksionen, efter at eleven i scenariet havde oplevet frustrationen ved ikke at kunne få borgeren i bad:

”Det har været svært for mig at skulle motivere en borger til at skulle i bad. Jeg prøvede virkelig at få hende i bad, og det var udførende for mig, fordi jeg tænkte: Hvad skulle jeg så gøre? Men så har vejleder lært os, at vi skal bruge ydre og indre motivation, og at det er okay, at borgeren ikke når i bad til tiden, men at vi får skabt en relation til borgeren, og at det er vigtigt.” (elev).

En væsentlig grund til, at eleverne lærer teori i simulationen, er, at de deltager aktivt i læringen:

”Der er jo ikke noget af det, vi ikke har haft i skolen, men vi bliver mere klar over det her. Jeg lærer meget mere her end i skolen, hvor jeg ikke har lyst til at sige så meget” (elev).

Simulation træner refleksion og giver mulighed for at lære gennem fejl

Ifølge eleverne er det i stor udstrækning i debriefingen, eleverne lærer noget.

”Jeg synes, at vi får mange oplysninger i skolen, og i praktikken oplever man en masse, men i simu er der tid til at *reflektere*. Det er en meget grundig måde at få gennemarbejdet noget praktisk på.” (elev).

Det, at have tid til at reflektere, og at refleksionsprocessen er systematisk, giver eleverne en oplevelse af at lære noget. Læring gennem refleksion forstærkes af, at eleverne reflekterer i en gruppe:

”Ja, at det ikke kun er vores tanker og refleksioner, men at dér har vi faktisk siddet en hel gruppe og krøllet hjerner.” (elev).

Refleksionerne i debriefingen hjælper eleverne til at se, at de lærer noget af at lave fejl:

”Det er jo lige præcis ens fejl, man lærer af, ikke? Bagefter kan man jo godt se, hvad der gik galt, og så kan man sidde og lave alle de dér refleksioner, man så gjorde i plenum. De var jo

supergode, fordi det er jo det, man også skal have med sig i baghovedet, når man kommer ud i den virkelige verden i en lignende situation, hvor man så måske kan hive det frem og tænke: At det var det, jeg skulle gøre noget anderledes.” (elev).

Det fremgår af interviewene, at i simulation skal eleverne ikke være bange for at *lave fejl*. Det fremgår også i flere interview, at det er lettere sagt end gjort, for eleverne er optagede af *ikke* at lave fejl. Samtidig fremgår det i interviewene med eleverne, at oplæringsvejlederne har italesat, at det er vigtigt, at eleverne bruger simulationen til at lære gennem fejl:

”Så har vejleder gentagende gange sagt, at det er okay at lave fejl, og at vi er her for at lære.” (elev).

En anden elev siger:

”Praktikvejlederen bruger også meget tid på at tale med os om, at alle laver fejl; vi er i et menneskefag, og mennesker begår fejl, og selv den bedste laver fejl. Så det er det her med at bruge tiden og reflektere over de fejl, du har lavet, og hvad lærte jeg så af det.” (elev).

En tredje elev beskriver, hvordan fejl ikke italesættes, men at eleverne i stedet bliver bedt om at overveje noget:

”Jeg synes, de gange hvor man måske har lavet noget i simulationen, der ikke var så godt altså ... men det er blevet sagt til os på sådan en pæn måde: Altså jeg kan godt forstå, hvorfor du gør det, men hvis du havde gjort sådan her, så havde det måske været lidt bedre.” (elev).

Selv om eleverne i begyndelsen af simulationsugen har oplevet at være nervøse for, om de lavede fejl, fremgår det i interviewene, at de bliver mere og mere trygge:

”Det, at man ikke kan gøre noget forkert, at der ikke er én måde at gøre det på, men at man kan argumentere for, hvorfor man gør, som man gør på baggrund af refleksion. At man ikke er bange for at gøre noget forkert. På skolen kan jeg godt have eksamensfornemmelser, men ikke her.” (elev).

Simulation styrker elevens relation til oplæringsvejleder og andre elever

Ifølge mange af eleverne giver simulationen en *god relation til oplæringsvejleder*:

”Man får også et lidt mindre anstrengt forhold til sin vejleder, synes jeg, fordi man griner lidt sammen, og man hygger lidt, og man holder pauser sammen. Vi har stået ude i solen sammen med lærere og vejledere. Så det bliver lidt mindre anspændt.” (elev).

En elev sammenligner relationen til vejleder i simulationen, henholdsvis i den almindelige oplæring:

”Jeg går på samme afdeling som den ene af vores vejledere, men under simulationen, dér har jeg virkelig følt, at hun har haft tid til at være vejleder, og hun har virkelig haft mere overskud til det. Hun har ikke haft alt muligt andet, hun skulle have i hænderne på samme tid: Så kommer der en, så ringer nødkaldet osv. Så der har været meget mere sådan fokus på, at jeg skulle lære noget.” (elev).

Endelig styrker simulationsforløbet *det sociale fællesskab blandt eleverne*:

”Vi er klassekammerater på en anden måde. Altså, det er jo ikke sikkert, vi ville have talt så meget sammen, hvis ikke vi havde været på det her kursus sammen for eksempel - eller i praktik sammen, ikke? Og, det synes jeg, er megafedt, at man også får lov til at være sammen med nogle andre på den måde.” (elev).

Det sociale sammenhold er understøttet af, at eleverne i briefinggen skal hjælpe hinanden med at sætte sig ind i teori og planlægge scenariet:

”Vi fik jo nogle cases. De blev læst op derinde, og så sad vi herinde og hjalp hinanden. Hvis nu M skulle være elev, så sad vi tre andre elever: Nå, hvad skal du gøre? Hvad, hvordan og

hvorledes? Hvad ville du selv gøre? Og så var der nogle kapitler i vores arbejdsbøger, som var bundet op på den case, som vi jo så kunne støtte os lidt til, så man fik teorien på plads i hvert fald. For der var nogle af tingene, dem havde vi aldrig prøvet før.” (elev)

Citatet viser samtidig, at briefinggen skærper elevernes opmærksomhed om, at den teoretiske viden kan være nyttig i udførelsen af de praktiske opgaver. Eller udtrykt på en anden måde: Briefingen er vigtig fase for elevernes læring.

Som det er fremgået ovenfor, er der udarbejdet et storyboardmateriale. I interviewene med eleverne fremgår det, at de oplever dette materiale som nyttigt, fordi de blandt andet kan læse, hvad der præcist skal ske i scenariet, og hvilken teoretisk viden der er relevant.

Elevernes læringsudbytte

Ifølge eleverne træner de i simulationen forskellige *faglige færdigheder*, fx nedre hygiejne, TOBS¹⁰ eller kommunikation med borgeren. Dette antages at svare til det, eleverne ville lære i en traditionel oplæring, om end simulationen giver mulighed for en mere intensiv træning.

Dér, hvor simulationsundervisning især adskiller sig fra traditionel oplæring, er i forhold til udvikling af refleksionskompetence, forståelse af vigtigheden af teoretisk viden og samarbejdskompetence.

Eleverne udvikler refleksionskompetence

Som det er fremgået ovenfor, lægger eleverne vægt på, at de i simulation lærer *ved* at reflektere. Dette gør, at eleverne også lærer *at reflektere*, og at det bliver en naturlig del af deres praksis:

”Og jeg tror også, det (red., simulationen) har gjort - jeg kan selvfølgelig kun tale for mig selv - men at jeg i hvert fald vil reflektere mere over den måde, jeg gør tingene på. Og hvis jeg selv går fra en borger med en fornemmelse af, at det her var ikke særlig godt, så vil jeg i hvert fald nok, tror jeg, sidde og reflektere lidt over, hvad jeg kunne have gjort bedre, og hvad jeg skulle have gjort anderledes. Jeg synes, der er sat gang i noget, altså i hvert fald på den gode måde med at sidde og tænke lidt over tingene.” (elev)

Simulationen åbner elevernes øjne for refleksionskompetencen, sådan som det fremgår i dette citat:

”For mig har det virkelig været en god øjenåbner. Hvordan jeg griber det hele an, fordi jeg er virkelig idiotisk til det dér refleksion. For jeg tænker: Hvordan skal jeg nu gøre det? Jeg har været på arbejdsmarkedet og kan lave nogle ting og går efter nogle retningslinjer, og nu skal jeg lige pludselig reflektere. Det gør man nok alligevel uden at tænke over det. Men nu har jeg fået en øjenåbner i forhold til, hvordan jeg gør det.” (elev).

Eleverne forstår teori

Ifølge eleverne betyder det tætte samspil mellem handling og teoretisk viden, at de kan se nytten af teorien og at de *forstår teori*. Samtidig udtrykker de også, at det kan være vanskeligt at fastholde teorien, når de står i situationer, hvor de skal handle:

”Jeg kommer meget til at bruge det her med at koble teorien på, fordi man ikke gør det i dagligdagen; man italesætter det ikke. Det er jo ikke sådan, at jeg står inde mellem borgere og siger: Her har vi så analysefasen i sygeplejeprocessen, vel? Altså man får det italesat på en anden måde, når man ligesom vender det med nogle andre.” (elev).

Eleven peger på en central udfordring i forhold til ikke blot elevernes men også de professionelles brug af teori: I en praksis er der fokus på at handle, og det kræver noget særligt at huske og italesætte det teoretiske grundlag for handlingerne.

Eleverne lærer at samarbejde

Endelig lærer eleverne betydningen af at *samarbejde*:

¹⁰ Tidlig Opsporing af Begyndende Sygdom.

”Jeg spillede social- og sundhedsassistentelev i en simulation, hvor jeg fik øje på, hvor vigtigt samarbejde er. Jeg hørte de andres vinkler; det hjalp mig. Det var godt at lære fra andre perspektiver. Vi fik hjælp og blev guidet.” (elev).

Elevernes samarbejdskompetence styrkes, fordi de i simulationsforløbene oplever, at det er nødvendigt at samarbejde for at kunne løse problemer, som de opfatter som vigtige.

Elevernes oplevelse af overgangen fra skole til oplæring

Interviewene viser, at eleverne har bekymret sig om overgangen fra skole til oplæring, fx udtrykt af denne elev:

”Jeg troede, at skolen var bedst, for jeg kan godt lide at have lektioner og sår’n – og praktikken, kan jeg mon finde ude af det? Hvad nu hvis jeg bliver kastet ud i noget, jeg ikke ved? Hvad nu hvis jeg fejler? Men nu, hvor jeg er her, så synes jeg, det er rigtigt godt – lige så godt som skolen.” (elev).

Citatet viser, at det, man kender til, i dette tilfælde skolen, er trygt. Derfor har det været vigtigt for eleven at opleve oplæringen, da denne oplevelse afmystificerer og gør eleven tryk. Citatet peger således på vigtigheden af elevens første oplevelse af oplæringen, da den kan være afgørende for elevens motivation for at fortsætte på uddannelsen.

Eleverne oplever overgangen fra skole til oplæring forskelligt, men det gennemgående indtryk er, at eleverne oplever overgangen som udfordrende. En elev siger:

”Det er alt for hårdt; vi skal forholde os til meget nyt og mange borgere. Det kunne godt være halv tid på arbejdet den første uge. Det er ikke underligt, at nogen falder fra, for alt er overvældende: Borgere, kollegaer og vejledere.” (elev).

Det fremgår her, at der er for meget på en gang; det bliver for overvældende. Ideen med simulationsugen er blandt andet at reducere denne kompleksitet, ved at eleverne kommer i dybden med opgaver i samarbejde med de samme personer.

Når eleverne fremhæver de forhold, der har haft betydning for at skabe en god overgang, er det imidlertid relationen til oplæringsvejlederen, der går igen. Elevernes oplevelser af overgangen fra skole til oplæring synes at være betinget af, hvordan oplæringsvejlederen og kollegaer har taget hånd om eleven i de første uger:

”Jeg oplevede overgangen som fantastisk, for min vejleder var god. Jeg har brug for at blive grebet.” (elev).

Som det er fremgået ovenfor, gør simulationsundervisningen eleverne trygge i forhold til udførelse af arbejdsopgaver på oplæringsstedet, fx nedre hygiejne:

”Plejen har været grænseoverskridende for mig, nedre hygiejne, men det er en periode.” (elev).

Citatet viser dels, at der er særlige opgaver eller situationer, hvor eleven har brug for støtte. Dels viser det, at der er tale om en periode, og at det er særligt vigtigt at støtte eleven den første tid. Der har simulationsugen ifølge eleverne positiv betydning.

Oplæringsvejlederes og underviseres udfordringer, erfaringer og læring i simulationsugen

Nedenstående resultater er baseret på et gruppeinterview med oplæringsvejledere og undervisere på simulationsforløbets femte og sidste dag. 21 oplæringsvejledere og 12 undervisere fordelt med mindst en oplæringsvejleder og en underviser på hver af de 12 kommuner har deltaget i interviewundersøgelse. For en uddybning af dataindsamlingsmetode se kapitel 4 om metode.

Oplæringsvejledere og undervisere er begejstrede for simulation, som, de fortæller, giver forskellige muligheder, som hverken skole eller oplæring umiddelbart rummer. Fx sammenfatter en oplæringsvejleder disse fordele:

”Altså det åbnede bare en helt ny verden, sådan kan jeg sige det - både til nye kollegaer og til vores elever. Man kan øve nogle scenarier, man ikke har dér, hvor man er, og man kan bare øve det igen og igen til dem, der er nervøse.” (op læringsvejleder).

I citatet fremgår det, at simulation ifølge oplæringsvejlederen kan anvendes ikke kun til oplæring af elever, men også til on-boarding af nye kollegaer. Endvidere fremgår det, at simulation kan udvikle nogle færdigheder eller kompetencer, som oplæringsstedet ikke giver mulighed for. Videre giver simulationen mulighed for at øve en færdighed, og endelig fremgår det, at simulationsundervisning kan hjælpe elever, der er nervøse for, hvordan de skal klare oplæringen.

Oplæringsvejlederes og underviseres opfattelse af simulation som læringsværktøj

I forhold til elevernes læring fremhæver oplæringsvejledere og undervisere forskellige fordele ved simulation.

For det første styrker simulation ifølge oplæringsvejledere og undervisere elevernes *refleksionskompetence*. En underviser siger:

”De (red., eleverne) giver så mange eksempler, og dem kommer de selv frem til i deres debriefingsrefleksioner: Hvordan kan de bruge det her i andre sammenhænge? Og det er kommet bag på mig. Det må jeg sige. At de er så gode til det, eleverne.” (underviser).

For det andet kan simulation ifølge oplæringsvejledere og undervisere understøtte elevernes forståelse af *sammenhængen mellem skole og oplæring*:

”At de kan se en sammenhæng mellem skole og praktik. De snakker så meget om det der med sammenhæng mellem skole og praktik og teori og praksis, men her kommer det faktisk rigtig til syne, at det kan simulation.” (op læringsvejleder).

I den forbindelse understøtter det elevernes læring, at simulationen gennemføres på oplæringsstedet, sådan som denne underviser udtrykker:

”Vi har været i en lejlighed med et badeværelse. (...) Og det gør altså noget, at man har mulighed for at lave det meget praksisnært, frem for hvis vi er på skolen. De (red., eleverne) er jo meget optagede af, at de er kommet i oplæring. Og de kan relatere det direkte ud (red., i oplæringen). Altså nogle gange så får de øje på: Jamen det var da det, jeg stod i den anden dag, og det har de ikke på samme måde på skolen - så skal de tænke længere tilbage.” (underviser).

Simulationen giver således mulighed for en tættere kobling til oplæringen, når den ligger på oplæringsstedet end på skolen.

For det tredje understøtter simulation et *socialt aspekt* i læringen, blandt andet fordi eleverne i debriefingen sammen kan nå frem til nye erkendelser:

”Der opstår en synergi ved at have en flok af elever. Man kan sige, de skaber jo noget sammen, som man faciliterer. Så sammen kommer der rigtig meget viden frem, så jeg synes egentlig - der er ikke meget viden eller teori, som de ikke selv har bragt frem.” (underviser).

Ligeledes siger en oplæringsvejleder:

”I starten var gruppen meget nervøse for, hvad det her (red., simulation) var for noget, men det har udviklet sig til en enormt god social gruppe, hvor der er hensyntagen, og de er respektfulde over for hinanden.” (op læringsvejleder).

Sammenfattende er oplæringsvejlederes og underviseres opfattelse af, hvordan simulation indvirker på elevernes læring, at eleverne i simulationsugen styrker deres refleksionskompetence, forståelse af sammenhængen mellem skole og oplæring og evne til at samskabe og samarbejde.

Oplæringsvejlederes og underviseres læringsudbytte

Oplæringsvejledere og undervisere har forud for simulationsugen været på et AMU-kursus om simulationsundervisning. Dette kursus får stor ros, her fx af en oplæringsvejleder, der var rådvild i forhold til facilitatorrollen:

”Så dér (red., i forhold til facilitatorrollen) tænkte jeg, at jeg ikke ved, hvad jeg skal gøre. Men så kom jeg ned på kurset, og det blev pillet fra hinanden og blev gjort spiseligt og forståeligt. Vi fik også lov til at prøve ting af og fik også set nogle, som er vant til at arbejde med simulation, udføre det. Man ser, at nogle tør springe ud i en rolle og gøre nogle ting. Det betyder altså noget. Jeg tænker, at jeg aldrig nogensinde kunne (...) være facilitator og debriefe uden kurset.” (oplæringsvejleder).

Oplæringsvejlederen beskriver ikke blot, at AMU-kurset var godt, men også hvorfor. Dels fik kursisterne afmystificeret simulation ved at nedbryde det i forståelige aktiviteter. Dels så kursisterne de andre spille roller, hvilket gav dem mod på også selv at spille. I den forbindelse bør det nævnes, at det i elevinterviewene kom frem, at nogle af eleverne i begyndelsen af simulationsugen havde været nervøse over at skulle spille roller i scenariet. Nogle steder spillede oplæringsvejlederne og underviserne det første scenarie igennem, medens eleverne blot var observatører. Dette har haft positiv indvirkning på elevernes motivation for at spille roller: Når oplæringsvejleder og underviser kan spille roller, tør vi også.

Refleksionskompetence er nødvendig

Det fremgår af interviewene, at oplæringsvejlederne og undervisere har gjort nogle erfaringer og lært noget ved at gennemføre simulationsforløbet. En vigtig kompetence hos oplæringsvejledere og undervisere drejer sig om at kunne lede en refleksionsproces. Dette kræver, at de selv har *refleksionskompetence*:

”Og så skal der også være et ordentligt højt niveau af refleksionskompetence hos en praktikvejleder. De skal selv være i stand til at kunne reflektere på et højt niveau, og så skal de også selv kunne teorierne.” (oplæringsvejleder).

Oplæringsvejlederne gør erfaringer med at lede refleksionsprocesser slet og ret ved at påtage sig denne opgave, men nogle fortæller også, at de lærer ved at se, hvordan underviseren understøtter elevernes refleksion. Fx udtrykker en oplæringsvejleder, at hun har lært noget af underviseren. Her taler oplæringsvejlederen til underviseren:

”Så har du flere gange sagt det her med: Prøv bare at nøjes med at beskrive, hvad der skete i stedet for at sige: ”Jeg synes, du gjorde”, så prøv at sige: ”Hvad så du?” Fordi det er en anden måde at beskrive det på. Så vi har prøvet at bruge nogle andre ord.” (oplæringsvejleder).

En tilbagevendende udfordring i forbindelse med at lede en refleksionsproces er at få eleverne til at reflektere:

”Det der med at jeg får eleverne i tale. Det er eleverne, der skal tale, og det er eleverne, der skal reflektere; at man kan være motiverende og kan få eleverne i gang, kan afprøve nogle forskellige ting for at få eleverne i gang i det her scenarie. Det kræver da en hel del.” (oplæringsvejleder).

Facilitatorrollen er udfordrende

Oplæringsvejlederne og underviserne har gjort nogle erfaringer med *facilitatorrollen*, her udtrykt af en underviser:

”Men det er i hvert fald det at finde ud af at stille de der lidt åbne spørgsmål. Det er rigtig svært faktisk, fordi det afhænger jo også af, hvordan eleverne er til at reflektere, fordi man kan godt skulle agere på en måde i et scenarie og på en anden måde i et andet scenarie. Og nogle gange skal man være en meget intens og styrende facilitator. Og så kan der være nogen, hvor de næsten kører det selv. Og det at få stillet de der spørgsmål, uden at det bliver sådan henledende til et bestemt svar, det betyder virkelig, virkelig meget for elevernes muligheder for at reflektere.” (underviser).

Det fremgår her, at man ikke kan standardisere sin måde at lede refleksionsprocessen på. Den skal tilpasses den konkrete situation. Derudover viser citatet, at underviseren er bevidst om risikoen for at komme til at fiske efter et bestemt svar, hvilket eleverne også godt kan mærke:

”Hvis vi har lavet en fejl eller noget, hvor vi tænker: Det dér, ved jeg godt, var forkert. Så sidder læreren og praktikvejlederen ligesom og hjælper os med at sige: At det kunne man gøre sådan her og forklarer meget de ting, vi nu er i tvivl om.” (elev).

I interviewene drøfter oplæringsvejledere og undervisere, hvad det vil sige at være facilitator sammenlignet med at være vejleder. Fx er forskellen ifølge denne oplæringsvejleder den måde, man stiller spørgsmål på:

”Jeg tror, det er mest måden at stille spørgsmålet på, der er forskel. Det er meget svært. (...) Det var det i hvert fald i starten, fordi man kan sige, den måde jeg vejleder på. (...) Jamen, når de ender ved borgeren, og jeg er med dem, så kunne jeg også godt finde på at stille spørgsmål sådan: Hvorfor gør du sådan der? Altså mens jeg er inde ved borgeren. Så den største forskel er nok, hvordan man skal stille spørgsmålene.” (oplæringsvejleder).

Oplæringsvejlederen kommer dog ikke nærmere ind på, hvordan måden er anderledes. En underviser, der er enig i ovenstående forskel på vejledning og facilitering, uddyber, at man som vejleder vil lede eleven frem til et bestemt svar, medens man som facilitator skal understøtte elevernes refleksion:

”Det er måden, man stiller spørgsmålene på. For som vejleder, der er der jo som regel et konkret svar, vi har i hovedet, som vi ved, det skal vi have. Der er jo rigtig eller forkert. Det er det ikke her. Det kan jo være mange ting, fordi det er med til at understøtte refleksion. Jeg ved godt, at når vi vejleder, så understøtter vi også refleksionen, men vi vejleder dem jo hen til det svar, vi gerne vil have.” (underviser).

Endnu et perspektiv på facilitatorrollen drejer sig om, at oplæringsvejledere og undervisere opfatter sig selv som og bliver opfattet som eksperter, der har det rigtige svar:

”Jeg har en antagelse om, at vejleder ofte er i en ekspertposition, hvor de viser og gør. Men det, man skal skabe her, er, at eleven selv reflekterer sig frem til, hvad det er, hun skal gøre.” (underviser).

Endelig viser interviewene, at oplæringsvejlederne oplever, at de bliver bedre og bedre til at facilitere elevernes refleksioner. Det har betydning, om oplæringsvejledere og undervisere gennemfører simulation for første eller anden gang, her udtrykt af en oplæringsvejleder, der har deltaget i både pilot- og hovedprojekterne:

”For et år siden var jeg meget undervisende. Alt, jeg havde oppe i mit hoved, det tog jeg helst ud og satte ind i en kasse og så ind i elevens hoved, uden at de fik deres egne refleksioner på det: ”Det er sådan her, det er, og det her er teorien, og sådan her skal man gøre og sådan er proceduren, og det her skal du kunne.” Det blev meget direkte overlevering af viden og undervisende. Efter pilotafprøvningen så spørger jeg mere eleven fx: ”Hvor tror du, at du kan finde noget om det her henne?” og: ”Hvad gjorde det ved dig at stå i den her situation?” Det handler om at stille spørgsmålene til eleven, så de får reflekteret. For vi bruger ordet refleksion, men vi stiller dem ofte lukkede spørgsmål, så vi fisker efter et bestemt svar. Dé har jeg lært at være mere ’hvorfor og hvad tænker du?’” (oplæringsvejleder).

Et trygt læringsrum er en central arbejdsopgave

Ud over eller som led i varetagelse af facilitatorrollen er det ifølge undervisere og oplæringsvejledere vigtigt at arbejde med, hvordan man kan skabe et *trygt læringsrum*. En oplæringsvejleder siger:

”I debriefingen i starten dér handlede det meget om - fra elevernes side - at finde fejlene. Så, at få italesat det (red., det trygge læringsrum), det bruger vi rigtig meget tid på, ligesom hele tiden at italesætte at styre udenom. Også fordi de var meget nervøse i starten.” (oplæringsvejleder).

Skabelsen af et trygt læringsrum drejer sig således blandt andet om at styre uden om, at det bliver et fejlfindings- eller et eksamensrum. En anden oplæringsvejleder udtrykker, at tryghed skabes ved, at eleverne ved, hvad der skal ske i simulationen:

”Vi gennemgik faktisk scenariet både dagen før og mere eller mindre to gange på dagen også. Og det var måske lidt voldsomt, men det var egentlig okay at gøre, fordi de skulle høre det flere gange. Fordi jeg tænkte rigtig meget på det, vi lærte på kurset (red., AMU-kurset): Der er ikke noget, der skal være hemmeligt for eleverne. Der skal ikke komme nogen overraskelse. For at give dem den tryghed.” (oplæringsvejleder).

En tredje oplæringsvejleder taler om progressionen i simulationsugen, hvor de i begyndelsen sikrer, at alle elever føler sig trygge og så gradvist kan blive lidt mere kritiske:

”De første to dage, dér lagde vi meget vægt på, at det skulle være positive tilbagemeldinger på, hvad den, der havde spillet eleven, havde gjort af positive ting. Da de to dage var gået, kunne vi ligesom godt sige, at nu må der også godt begynde at komme nogle undringer fra observatørerne, uden at det skulle opfattes som kritik. For nu er vi ved at være trygge i miljøet alle sammen. Og disse undringer kunne vi snakke om i analysefasen.”¹¹ Men vi var positive de første par dage, så alle fik succes med at være i et scenarie.” (oplæringsvejleder).

Tættere relationer

Ifølge oplæringsvejlederne giver simulationsforløbet en tættere *relation til eleverne*: man får et andet forhold til eleverne:

”Jeg har lært eleverne at kende på en helt anden måde, fordi vi går sammen 7-14:30 hver dag i en hel uge, hvilket jo slet ikke sker i en almindelig dagligdag. Jeg lærer elevernes styrker, ressourcer, og hvor de har nogle ting, de skal arbejde med, så jeg ved, hvor jeg skal sætte ind i praksis.” (oplæringsvejleder).

Oplæringsvejlederen udtrykker ikke blot, at relationen til eleverne er mere intens end i traditionel oplæring, men også at hun kan differentiere sin vejledning, fordi hun ved mere om elevernes styrker og svagheder. Som det fremgik overfor i redegørelsen for elevernes opfattelse af simulationsugen, har de en lignende oplevelse af, at de får en tættere relation til oplæringsvejlederen i simulationsugen, fordi oplæringsvejlederen er tilgængelig hele tiden. Ligeledes fremgår det i spørgeskemaundersøgelsen, at relationen til oplæringsvejlederen er vigtig. Relationen mellem elever og oplæringsvejledere fremstår således som et væsentligt element i et oplæringsforløb, der her styrkes gennem en intensiv kontakt i simulationsugen.

Et tilbagevendende læringsudbytte drejer sig om *relationen mellem undervisere og oplæringsvejledere*. En underviser siger:

”I forhold til de forventninger, jeg havde til det her projekt, så er de blevet indfriet til fulde, og jeg synes virkelig, at det her samspil og samarbejde, vi har haft, det har betydet virkelig meget for mig. At få lov til at se, hvordan gør man herude (red., i oplæringen).” (underviser).

En anden underviser siger:

”For mig er det værdifuldt at komme ud i praksis; det er meget forskelligt fra skolen, så heri ligger det hårde for mig. At være fremmed på en arbejdsplads med en kæmpe udfordring og en kæmpe opgave. Og kunne arbejde med en metode, vi er vant til at bruge på skolen. Det er spændende.” (underviser).

Oplæringsvejledere og undervisere, der gennemfører simulationsforløbet for anden gang, udtrykker, at de føler sig sikrere og friere i anden end i første gennemførelse:

¹¹ Refleksionsprocessen indeholder ifølge standard 6 tre faser: Beskrivelses-, analyse- og anvendelsesfaserne. I beskrivelsesfasen beskriver eleverne, hvilke handlinger de udførte i scenariet uden at vurdere handlingerne. I analysefasen forklarer og begrundes eleverne - blandt andet med inddragelse af teoretisk viden - hvordan handlingerne gik. I anvendelsesfasen konkluderer eleverne, hvad de har lært ved at reflektere over handlingerne i scenariet og hvordan de kan bruge denne læring i andre situationer.

”Jeg væver ikke så meget i spørgsmålene; det var meget vævende sidste år. Vi er mere trygge i år.”(oplæringsvejleder)

Og en anden siger:

”Vi har (red., denne gang) været klar over, hvad vi ville.” (oplæringsvejleder).

Storyboards og standarder er vigtige især for novicer

Forskellen på at gennemføre simulationen for første og anden gang kommer fx til udtryk i oplæringsvejledernes og undervisernes oplevelse af såvel de seks standarder som af drejebogen til storyboards, som denne oplæringsvejleder siger:

”Så jeg tror, at for dem, der ikke har været med i model 1 (red., pilotprojektet), der kan den være gavnlige, men for os har vi fundet vores egen vej i det og har fundet en rigtig god metode, men vi har ikke brugt drejebogen.” (oplæringsvejleder).

En oplæringsvejleder i en kommune, der afprøver simulation for første gang udtrykker til sammenligning, at drejebogen er en hjælp:

”Det har været smadder godt. Den her drejebog (...) Det er et godt stykke arbejde, der er blevet lavet her.” (oplæringsvejleder).

Ligeledes opfattes standarderne som nødvendige, når man er novice i simulationsundervisning:

”Jeg synes godt, vi vil lade dem reflektere, men vi fisker for meget. Ja, så det skal vi øve os i. Det skal gøres efter de dér standarder, sådan som det skal være; det har jeg altså brug for.” (oplæringsvejleder).

Standarden for debriefingen fremstår også i anden gennemførelse af simulationsugen som den væsentligste. Fx sætter denne oplæringsvejleder pris på at have en systematisk fremgangsmåde i refleksionsprocessen:

”I debriefingen dér var jeg god til at stille spørgsmål og gå mere i dybden og få eleverne til at reflektere mere. Det var, fordi jeg brugte systematikken i debriefingen.” (oplæringsvejleder).

Systematikken for refleksionsprocessen drejer sig om, at denne er inddelt i tre faser: Beskrivelse, analyse og anvendelse. En oplæringsvejleder præciserer, hvor udfordringen i refleksionsprocessen ligger:

”Beskrivelsesfasen er nem nok. Dér, hvor jeg synes, den er svær at holde kørende, er i analysefasen: Om jeg kommer nok omkring og passer på ikke at komme ud af konteksten, for så kan jeg heller ikke forvente, at eleverne er med i forhold til teorien.” (oplæringsvejleder).

Sammenfattende fremgår det af interview med oplæringsvejledere og undervisere om deres erfaringer og læring fra simulationsugen, at deres udfordringer især drejer sig om at facilitere elevernes refleksionsprocesser, herunder gennemførelse af en systematisk refleksionsproces. Endvidere er erfaringerne, at det er vigtigt at arbejde på at skabe et trygt læringsrum. Endelig viser resultaterne, at oplæringsvejledere og undervisere i anden gennemførelse af simulationsugen tror mere på sig selv og er på vej til at udvikle deres egen måde at gennemføre simulation på.

6. Resultater fra datasæt 2: Spørgeskemaundersøgelser

I dette kapitel præsenteres resultaterne fra spørgeskemaundersøgelserne til elever henholdsvis til oplæringsvejledere.

Resultater fra spørgeskema til elever

Eleverne har besvaret et spørgeskema om deres oplevelse af uddannelse og læring to gange i undersøgelsen. Første gang var i begyndelsen af deres første oplæringsforløb og på det tidspunkt, hvor simulationsforløbet sluttede. Anden gang var ved afslutningen af det ca. 18 uger lange oplæringsforløb. Spørgsmålene i dataindsamling 1 og 2 er de samme undtagen et udsagn om elevernes oplevelse af simulationsugens indvirkning på deres refleksionsevne, der kun er stillet i anden dataindsamling. For en uddybning af metoden, se kapitel 4.

I første dataindsamling har 96 elever besvaret spørgeskemaet. I anden spørgeskemaundersøgelse har 57 elever besvaret spørgeskemaet. Det relativt betydelig fald i antal besvarelser fra den første til anden besvarelse kan skyldes frafald fra uddannelsen, at eleverne ikke var i skole den dag, de skulle besvare skemaet, eller at eleverne ikke har ønsket at besvare skemaet.

	Ja	Nej	Ved ikke	I alt
Første dataindsamling	57 59%	32 33%	7 7%	96
Anden dataindsamling	35 61%	17 30%	5 9%	57

Tabel 6.1. Elevernes svar i første henholdsvis anden dataindsamling på spørgsmålet: ”Har du deltaget i simulationsforløb i første oplæringsperiode?” Opgjort i absolutte tal og procent.

Af de 96 elever, der har besvaret første spørgeskema, svarer 59%, at de har deltaget i simulationsforløbet, 34%, at de ikke har deltaget og 7%, at de ikke ved, om de har deltaget. Det undrer, hvis eleverne i simulationsgruppen kan være i tvivl, om de har deltaget i simulation, når de har besvaret spørgeskemaet ved simulationsforløbet afslutning. Det er derfor sandsynligt, at de syv elever i første spørgeskemaundersøgelse tilhører kontrolgruppen. Det er mere usikkert, hvilken af de to grupper, de fem elever, der har svaret ’ved ikke’ i *anden* spørgeskemaundersøgelse, tilhører. De elever, der i de to dataindsamlinger har svaret ’ved ikke’, indgår ikke i analysen. Det betyder, at analysen omfatter i alt 89 elever i første dataindsamling og 52 elever i anden dataindsamling.

Frafaldet fra første til anden spørgeskemaundersøgelse (i simulationsgruppen fra 57 til 35 og i kontrolgruppen fra 32 til 17) viser, at det relative frafald er mindre i simulations- (39%) end i kontrolgruppen (47%). Dette kan skyldes, at der har været mindre frafald fra uddannelsen blandt eleverne i simulationsgruppen end elever i kontrolgruppen, eller at eleverne ikke har ønsket at besvare spørgeskemaet. Som det er fremgået tidligere i rapporten, er SOSU Nord i gang med at indhente oplysninger fra de 12 kommuner om frafald blandt eleverne i såvel simulations- som kontrolgruppen. Resultaterne vil fremgå i afrapporteringen fra SOSU Nord.

I analysen er der foretaget to former for sammenligninger. I den ene sammenlignes besvarelser fra elever, der har deltaget i simulationsforløbet, med elever, der ikke har. I den anden sammenlignes elevernes svar i første - henholdsvis anden spørgeskemabesvarelse.

Elevernes køn og alder

I første dataindsamling er elevernes gennemsnitlige alder lidt højere i kontrol- (34,0 år) end i simulationsgruppen (30,2 år). Forskellen på de to grupper hænger sandsynligvis sammen med, at der i simulationsgruppen er relativt flere EUD elever, medens der i kontrolgruppen er relativt flere EUV elever.

I anden dataindsamling er der ingen betydelig forskel på de to gruppers gennemsnitsalder (kontrol 31,5 og simulation, 31,0). Forskellen på de to dataindsamlinger viser, at det er de relativt yngre elever i kontrolgruppen, der har besvaret andet spørgeskema og de relativt ældre elever i simulationsgruppen, der har svaret i anden dataindsamling.

Kønsfordelingen (tabel 6.2.) er nogenlunde ens i de to grupper i både første dataindsamling (89% henholdsvis 88% kvinder) og i anden dataindsamling (94%, henholdsvis 100% kvinder). Tallene viser også, at der i en sammenligning af kønsfordelingen på besvarelser er relativt lidt flere kvinder end mænd, der besvarer spørgeskemaet i anden dataindsamling.

	Dataindsamling 1		I alt	Dataindsamling 2		I alt
	Simulation	Kontrol		Simulation	Kontrol	
Kvinde	51 89%	28 88%	79	33 94%	17 100%	50
Mand	6 11%	4 12%	10	2 6%	0	2
I alt	57	32	89	35	17	52

Tabel 6.2. Fordeling på køn i henholdsvis simulations- og kontrolgruppe i dataindsamling 1 (N= 89) og 2 (N= 52). Absolutte tal og procent.

Vejledning

	Simulationsgruppe (Dagligt)		Kontrolgruppe (Dagligt)	
	Dataindsamling 1	Dataindsamling 2	Dataindsamling 1	Dataindsamling 2
Hvor ofte har du kontakt med din vejleder?	44%	15%	33%	0%
Hvor ofte har du vejledning med din vejleder?	25%	3%	12%	0%
Hvor ofte reflekterer du sammen med din vejleder?	25%	6%	12%	0%

Tabel 6.3. Elever i simulationsgruppen henholdsvis kontrolgruppen, der har haft kontakt, fået vejledning og reflekteret med vejleder (*dagligt*) i første dataindsamling (N=89) og anden dataindsamling (N=52). Opgjort i procent.

Det er undersøgt, hvor ofte eleverne i simulations- henholdsvis kontrolgruppen har haft vejledning hos deres vejleder med svarkategorierne: 'Dagligt', 'Flere gange om ugen', 'En gang om ugen', 'Et par gange om måneden', 'Sjældnere' og 'Ved ikke'. I første dataindsamling svarer den overvejende del af eleverne i både simulations (82%) - og kontrolgruppen (76%), at de har haft vejledning hos vejleder *mindst en gang ugen*. I anden dataindsamling svarer 63% af eleverne i simulationsgruppen og 59% af eleverne i kontrolgruppen, at de har haft vejledning hos vejleder mindst en gang om ugen. Der er således stort set ikke forskel på de to grupper. Tallene viser også, at eleverne i begge grupper har fået hyppigere vejledning i begyndelsen af oplæringen end senere.

Som det fremgår af tabel 6.3., er der en større andel af eleverne i simulationsgruppen end i kontrolgruppen, der har *daglig* kontakt, vejledning og refleksion sammen med vejlederen. Denne forskel skyldes sandsynligvis i nogen udstrækning, at eleverne i simulationsgruppen er intensivt sammen med deres oplæringsvejleder i simulationsugen. Imidlertid er det vigtigt at være opmærksom på, at ikke alle elever i simulationsgruppen er tildelt den eller de oplæringsvejleder(e), der deltager i simulationsugen, i det samlede oplæringsforløb. Ved anden dataindsamling fastholdes forskellene på simulations- og kontrolgruppen på de tre udsagn. Men andelen er faldet fra første til anden dataindsamling i begge grupper. Således viser tabellen, at der er færre i simulationsgruppen, der har daglig kontakt eller vejledning ved anden dataindsamling, og i kontrolgruppen ingen elever, der har daglig kontakt eller vejledning ved anden dataindsamling.

Sammenfattende om baggrundsvariable er der ikke betydelige forskelle på de to grupper, hvad angår køn og alder, men eleverne i simulationsgruppen har haft lidt hyppigere kontakt med oplæringsvejleder og vejledning end eleverne i kontrolgruppen. Tallene er dog små.

Elevernes opfattelse af 18 udsagn

I analysen er der fokus på at sammenligne svarene fra eleverne i simulationsgruppen med svarene i kontrolgruppen. Eleverne har forholdt sig til i alt 18 udsagn, hvor de kan svare: 'Helt enig', 'delvis enig', 'hverken enig eller uenig', 'helt uenig' eller 'ved ikke'. Det er undersøgt, om der er nogen statistisk signifikante forskelle på de to gruppers svar på de 18 udsagn. Det er der ikke. Nedenstående resultater om forskelle og ligheder mellem simulations- og kontrolgruppen peger på mulige forskelle, der bør undersøges i en større population.

I sammenligningen af simulations- og kontrolgruppen fokuseres der på svarkategorien, 'helt enig', hvor forskellen på grupperne fremstår tydeligst. Der tages udgangspunkt i elevernes besvarelser i dataindsamling 1. Der redegøres først for de udsagn, hvor andelen i de to grupper, der svarer 'helt enig', er nogenlunde ens (højst seks procentpoints forskel). Derefter redegøres der for de udsagn, hvor en større andel i simulationsgruppen end i kontrolgruppen svarer 'helt enig' (mindst 10 procentpoints forskel) og endelig for de udsagn, hvor en mindre andel i simulations- en kontrolgruppen svarer 'helt enig' (mindst 10 procentpoints forskel). Inden for hver af de tre analyser undersøges det, hvordan elevernes svar har ændret sig i den anden dataindsamling. De i alt 18 udsagn fordeler sig således:

- Otte udsagn, hvor simulationsgruppen og kontrolgruppen scorer nogenlunde ens i første dataindsamling (højst seks procentpoints forskel på svarene).
- Fire udsagn, hvor simulationsgruppen svarer højere end kontrolgruppen i første dataindsamling (mindst 10 procentpoints forskel på svarene).
- Fire udsagn, hvor simulationsgruppen svarer lavere end kontrolgruppen i første udsagn (mindst 10 procentpoints forskel på svarene).
- To udsagn ligger ikke i nogen af de tre kategorier.

Udsagn, hvor simulationsgruppe og kontrolgruppe svarer nogenlunde ens i første dataindsamling

Tabel 6.4. viser, at simulations- og kontrolgruppen svarer nogenlunde ens i lidt under halvdelen af udsagnene (otte ud af i 18 udsagn). Videre viser tabellen, at der i en sammenligning af elevernes svar på de enkelte udsagn er relativt stor forskel på andelen af elever, der er helt enige.

De spørgsmål, hvor den største og også overvejende andel af eleverne er helt enige, drejer sig om deres oplevelse af egen indsats, *Jeg deltager aktivt i min oplæring*, hvor 86% af eleverne i simulationsgruppen og 85% i kontrolgruppen er helt enige. Eleverne har således en relativt høj vurdering af deres egen indsats. Dette fremgår også i deres besvarelse af et lignende spørgsmål: *Jeg arbejder fokuseret med den opgave, jeg er i gang med*. Her svarer 88% af eleverne i simulationsgruppen og 91% i kontrolgruppen, at de er helt enige. Tabel 6.4. viser også, at eleverne har nogenlunde samme opfattelse af egen indsats i anden dataindsamling.

	Dataindsamling 1		Dataindsamling 2	
	Simulation	Kontrol	Simulation	Kontrol
"Jeg deltager aktivt i min oplæring"	86%	85%	85%	79%
"Jeg arbejder fokuseret med den opgave, som jeg er i gang med"	88%	91%	85%	79%
"Jeg har en god relation til min vejleder"	72%	73%	67%	86%
"Jeg har en god relation til mine kolleger"	58%	64%	55%	86%
"Jeg kender oplæringsstedets"	54%	55%	42%	50%

forventninger til mig som elev				
"Jeg har klaret de faglige krav og forventninger, jeg har mødt i oplæringen"	53%	55%	64%	71%
"Jeg tror på, at jeg kan klare de opgaver, jeg bliver bedt om"	49%	52%	55%	36%
"Min vejleder har haft fokus på overgangen fra skoleundervisningen til oplæringen"	37%	39%	30%	50%

Tabel 6.4. Udsagn, hvor andelen af elever i simulationsgruppe og kontrolgruppe, der har svaret 'helt enig', er nogenlunde ens i første dataindsamling (N=89) og hvordan deres svar udvikler sig i anden dataindsamling (N= 52). Opgjort i procent.

Op mod tre fjerdedele af eleverne er helt enige i, at de har en *god relation til deres vejleder*. Dette synes således ikke at være påvirket af, om de har deltaget i simulation eller ej. Tabellen viser endvidere, at andelen af elever, der er helt enige i at have en *god relation til deres kollegaer*, ikke er helt så høj. Det kan skyldes, at eleverne ved første dataindsamling ikke har haft tid til at lære deres kollegaer at kende. I anden dataindsamling er der i kontrolgruppen flere elever end i første dataindsamling, der er helt enige i, at de har en god relation til vejleder såvel som til kollegaer, medens denne udvikling ikke ses i simulationsgruppen. Måske synes eleverne i simulationsgruppen, at den intensive kontakt med vejleder i simulationsugen aldrig blev helt så god efter simulationsugen, medens kontrolgruppen oplever at lære sin vejleder bedre og bedre at kende? Der er ikke umiddelbart nogen forklaring på elevernes forskellige opfattelse af relation til kollegaer.

Ved første dataindsamling erklærer godt halvdelen af eleverne sig helt enige i, at de *kender oplæringsstedets forventninger* til dem. Ved anden dataindsamling er der i begge grupper - om end tydeligst i simulationsgruppen - en lavere andel, der er helt enige i udsagnet. Eleverne får således i løbet af oplæringsperioden lidt mindre kendskab til oplæringsstedets forventninger til dem.

Medens en relativt stor andel af eleverne er helt enige i de to første udsagn i tabel 6.4., er der relativt færre, der er enige i udsagn, der drejer sig om, hvor godt de klarer sig fagligt. I de to udsagn: *Jeg har klaret de faglige krav og forventninger, jeg har mødt i oplæringen* og *Jeg tror på, at jeg kan klare de opgaver, jeg bliver bedt om*, er omkring halvdelen af eleverne helt enige i første dataindsamling. I anden dataindsamling udvikler svarene på de to udsagn sig lidt forskelligt. I såvel simulations- som kontrolgruppen er der relativt flere elever, der er helt enige i, at de kan klare de faglige krav og forventninger. Men i forhold til udsagnet: *Jeg tror på, at jeg kan klare de opgaver, jeg bliver bedt om*, bliver eleverne i simulationsgruppe lidt mere sikre (fra 49% til 55%) medens eleverne kontrolgruppen bliver mindre sikre (fra 52% til 36%). Med det forbehold at tallene er små, viser de en tendens til, at eleverne i simulationsgruppen har større self-efficacy på sigt end eleverne i kontrolgruppen.

Endelig viser elevernes svar på udsagnet: *Min vejleder har haft fokus på overgangen fra skoleundervisningen til oplæringen*, at deltagelse i simulationsforløbet ikke synes at have indflydelse på elevernes svar i første dataindsamling. I anden dataindsamling er der færre elever i simulationsgruppen men flere elever i kontrolgruppen, der er helt enige i udsagnet. Forskellen kan ikke tilskrives simulationsugen, men måske forskellig praksis hos oplæringsvejlederne? Interviewundersøgelsen blandt eleverne, der deltog i simulationsugen, viste således, at de havde relativt forskellige oplevelser af, hvordan de var blevet modtaget på oplæringsstedet.

Der kan ikke umiddelbart findes en fællesnævner for de otte udsagn, hvor simulations- og kontrolgruppen svarer nogenlunde ens i første dataindsamling. Udsagnene drejer sig således om forholdsvis forskellige forhold: Om egen indsats, om relation til oplæringsvejleder og kollegaer, om forventninger til eleven og

om vejlederens fokus på overgang fra skole til oplæring. Der er således ingen systematisk sammenhæng mellem typer af udsagn og relativt ens svar i simulations- og kontrolgruppe.

Udsagn, hvor simulationsgruppen scorer højere end kontrolgruppen i første dataindsamling

Tabel 6.5. viser de fire udsagn, hvor en større andel elever i simulations- end i kontrolgruppen i første dataindsamling svarer 'helt enig' (mindst 10 procentpoint). Tabellen viser endvidere, hvordan det går med forskellen på simulations- og kontrolgruppe i anden dataindsamling.

De udsagn, hvor der er en større andel elever i simulations- end i kontrolgruppen, der i første dataindsamling er helt enige, vedrører dels motivation dels transfer af læring, hvilket vil sige anvendelse af det, eleverne har lært i skolen, i oplæringen. Motivationen for at løse arbejdsopgaver er relativt høj i begge grupper og i begge dataindsamlinger. Dette tyder på, at eleverne er glade for deres arbejde. Selv om der skal tages forbehold for de relativt små tal, peger tallene på, at simulationsugen kan have positiv indvirkning på motivation.

Det samme gælder for såvel de to udsagn om elevernes transfer, *Jeg kan bruge det, jeg har lært på skolen, i min oplæring* og *Jeg kan bruge min viden fra skoleundervisningen til at løse mine opgaver* som for det sidste udsagn *Der er en klar sammenhæng mellem det, jeg lærer i oplæringen og det, jeg har lært i skolen*. Ud over at tallene viser, at simulationsugen kan have betydning for elevernes transfer af læring og oplevelse af sammenhæng, viser tallene imidlertid også, at andelen af elever, der er helt enige i udsagnene, er relativt lav. Det gælder ikke mindst udsagnet om oplevelse af sammenhæng, hvor en tredjedel i simulationsgruppen og en femtedel i kontrolgruppen er helt enige.

	Dataindsamling 1		Dataindsamling 2	
	Simulation	Kontrol	Simulation	Kontrol
"Jeg er motiveret for at løse arbejdsopgaver"	86%	76%	70%	86%
"Jeg kan bruge det, jeg har lært på skolen, i min oplæring"	58%	45%	33%	57%
"Jeg kan bruge min viden fra skoleundervisningen til at løse mine opgaver"	46%	36%	42%	64%
"Der er en klar sammenhæng mellem det, jeg lærer i oplæringen og det, jeg har lært i skolen"	33%	21%	21%	43%

Tabel 6.5. Udsagn, hvor en relativt større andel af eleverne i simulations-end i kontrolgruppen har svaret 'helt enig' i første dataindsamling (N=89) sammenlignet med de to gruppers svar i anden dataindsamling (N=52). Opgjort i procent.

Ved anden dataindsamling er andelen af elever i kontrolgruppen, der er helt enige, steget i alle fire udsagn, medens det modsatte er tilfældet i simulationsgruppen. Dette kan tolkes således: Simulationsundervisningen styrker motivation, transfer og oplevelse af sammenhæng, men gør ikke eleverne 'selvkørende' i forhold til dette. De er i simulationsugen blevet vant til at få særlig hjælp til at kunne se sammenhænge, og hvordan de kan anvende teori i refleksion over praksis. Derfor oplever eleverne i simulationsgruppen over tid, at de ikke i samme omfang er motiverede for at løse arbejdsopgaver, kan anvende det, de har lært og kan se en sammenhæng. Eleverne i kontrolgruppen oplever derimod, at de bliver mere motiverede og bedre til transfer ved at udføre opgaver i oplæringen.

Udsagn hvor simulationsgruppen scorer lavere end kontrolgruppen i første dataindsamling

De tre af de i alt fire udsagn i tabel 6.6., hvor en mindre andel af eleverne i simulationsgruppen end i kontrolgruppen svarer 'helt enig' i første dataindsamling, drejer sig om elevernes motivation for at gennemføre uddannelsen, deres forudsætninger og overgangen fra skole til oplæring.

En forklaring på forskellen på simulations- og kontrolgruppen kan være, at den systematiske refleksion over handlingerne i simulationsugen medvirker til, at eleverne får et mere nuanceret billede af deres egne kompetencer end eleverne i kontrolgruppen og dermed et mere nuanceret billede af, om de er motiverede for at fortsætte på uddannelsen? Måske bliver de mere bevidste om, hvordan overgangen fra skole til oplæring har været, fordi dette har været drøftet i simulationsugen? Disse nuanceringer i elevernes opfattelser kan også forklare, hvorfor en mindre andel af eleverne i simulationsgruppen end i kontrolgruppen svarer, at de er helt enige i, at de er gode til at reflektere. I simulationsugen har de haft fokus på refleksion og lært, hvor vanskeligt det er at reflektere. Dette kan medføre, at eleverne i simulationsgruppen har udviklet en ydmyghed over for denne kompetence.

	Dataindsamling 1		Dataindsamling 2	
	Simulation	Kontrol	Simulation	Kontrol
"Overgangen fra skole til oplæring har fungeret godt"	33%	42%	27%	43%
"Jeg er motiveret for at gennemføre uddannelsen"	75%	85%	64%	93%
"Jeg har de personlige forudsætninger for at gennemføre oplæringen"	60%	85%	73%	64%
"Jeg er god til at reflektere"	58%	70%	67%	71%

Tabel 6.6. Udsagn, hvor en relativt mindre andel af eleverne i simulations- end i kontrolgruppen har svaret 'helt enig' i første dataindsamling (N=89) sammenlignet med de to gruppers svar i anden dataindsamling (N=52).

Når man i tabel 6.6. ser på, hvordan elevernes svar har ændret sig i anden dataindsamling, fremgår det, at en mindre andel af eleverne i simulationsgruppen end i kontrolgruppen fortsat er helt enige i, at de er motiverede for at gennemføre uddannelsen. Der er endda større forskel på simulations- og kontrolgruppen i anden dataindsamling. Måske bliver eleverne i simulationsgruppen mindre motiverede over tid, fordi de har haft en særlig intens læring og omsorg i simulationsugen? Det er dog vigtigt at huske, at tallene er små.

I forhold til de to sidste udsagn i tabel 6.6. om elevens oplevelse af egne kompetencer og refleksionsevne, fremgår det, at en lidt større andel af eleverne i simulationsgruppen i anden dataindsamling end i første dataindsamling erklærer sig enige i, at de har de personlige forudsætninger for at gennemføre oplæring, og at de er gode til at reflektere. I kontrolgruppen er der relativt færre elever, der er helt enige i, at de har de personlige forudsætninger for at gennemføre oplæringen. I forhold til refleksion er der ingen ændring i kontrolgruppen. Simulationsforløbet kan have en positiv langtidsindvirkning på elevernes oplevelse af at have personlige forudsætninger for at gennemføre oplæringen og på deres oplevelse af refleksionskompetence. Men, tallene er små.

Udviklingen blandt eleverne i simulationsgruppen i forhold til udsagnet *Jeg er god til at reflektere* er dog relativt lille og skal ses i forhold til simulationsgruppens svar i anden dataindsamling på endnu et udsagn om refleksion: *Simulationsugen har positivt påvirket min evne til at reflektere*. Godt halvdelen af eleverne (55%) er helt enige i dette udsagn. Der er ikke umiddelbart en forklaring på, at godt halvdelen af eleverne er helt enige i, at simulationsugen har haft betydning for deres refleksionsevne, når de samtidig ikke scorer højere end eleverne i kontrolgruppen i det fjerde spørgsmål i tabel 6.6., *Jeg er god til at reflektere*.

Sammenfattende viser sammenligningen af elevbesvarelser i henholdsvis simulations- og kontrolgruppen, at simulationsforløbet i forhold til nogle udsagn kan have positiv indvirkning på kort sigt (første dataindsamling) og i forhold til andre udsagn kan have positiv indvirkning på længere sigt (anden dataindsamling).

De udsagn, hvor simulationsforløbet kan have positiv indvirkning på kort sigt er:

- ”Jeg er motiveret for at løse arbejdsopgaver.”
- ”Jeg kan bruge det, jeg har lært på skolen, i min oplæring.”
- ”Jeg kan bruge min viden fra skoleundervisningen til at løse mine opgaver.”
- ”Der er en klar sammenhæng mellem det, jeg lærer i oplæringen og det, jeg har lært i skolen.”

På kort sigt kan der således peges på en tendens til, at simulationsforløbet styrker kobling af skole og oplæring.

De udsagn, hvor simulationsforløbet kan have positiv indvirkning på lang sigt, er:

- ”Jeg har klaret de faglige krav og forventninger, jeg har mødt i oplæringen.”
- ”Jeg har de personlige forudsætninger for at gennemføre oplæringen.”
- ”Jeg er god til at reflektere.”

På lang sigt kan der således peges på en tendens til, at simulationsforløbet styrker elevernes oplevelse af self-efficacy, herunder troen på at være god til at reflektere.

Det er dog vigtigt at huske, at der er tale om små tal, og at ovenstående tendenser skal testes i en større elevgruppe.

Resultater fra spørgeskema til oplæringsvejleder

Oplæringsvejledere til elever i simulationsgruppen henholdsvis til elever i kontrolgruppen har på det tidspunkt, hvor simulationsugen sluttede og igen ved afslutningen af elevernes oplæringsforløb besvaret enslydende spørgsmål om deres opfattelser af vejledning, oplæringspraksis og eleverne. 54 oplæringsvejledere har besvaret spørgeskemaet i første dataindsamling og 34 i anden dataindsamling. Der er således en relativt stort frafald i antallet af respondenter i anden dataindsamling. Fordelingen på simulations-henholdsvis kontrolelever er nogenlunde den samme i de to dataindsamlinger.

	Første dataindsamling	Anden dataindsamling
Har elever simulationsgruppe	31 57%	18 53%
Har elever i kontrolgruppe	19 35%	12 35%
Har elever i både simulations- og kontrolgruppe	4 7%	4 12%
I alt	54	34

6.7. Oplæringsvejledere, der har besvaret spørgeskemaet i første dataindsamling (N=54), henholdsvis anden dataindsamling (N= 34) fordelt på, om de har elever i simulations-, kontrol- eller både simulations- og kontrolgruppen. Absolutte tal og procent.

En sammenligning af samtlige besvarelser fra oplæringsvejlederne, der har elever i simulationsgruppen med besvarelser fra oplæringsvejledere, der har elever i kontrolgruppe viser ingen statistisk signifikante forskelle. Nedenstående redegørelse for resultaterne peger således kun på mulige tendenser, der i en større population kan testes for statistisk signifikans.

Nedenstående redegørelse for resultaterne drejer sig først om oplæringsvejledernes generelle opfattelse af vejledningshyppighed og af oplæringspraksis på oplæringsstedet. Dernæst om deres vurderinger af 14 udsagn om deres elevers læring. Endelig er de oplæringsvejledere, der har deltaget i simulationsugen, blevet bedt om at tage stilling til fem udsagn om denne.

Hyppighed i kontakt og vejledning

Med henblik på at undersøge, om der er forskelle på oplæringsvejledernes opfattelser af deres oplæringspraksis i simulations- henholdsvis kontrolgruppen, har de besvaret nogle spørgsmål om hyppigheden af deres vejledning af eleverne, tabel 6.8. Disse spørgsmål svarer til de spørgsmål, eleverne har fået, tabel 6.3.

Spørgsmål om vejledning i hverdagen	Dataindsamling 1				Dataindsamling 2			
	Simulation		Kontrol		Simulation		Kontrol	
	Dagligt	Flere gange om ugen	Dagligt	Flere gange om ugen	Dagligt	Flere gange om ugen	Dagligt	Flere gange om ugen
Hvor ofte har du kontakt med dine elever?	52	35	58	37	61	28	33	50
Hvor ofte vejleder du dine elever?	32	19	26	26	28	44	-	25
Hvor ofte reflekterer du sammen med dine elever?	32	26	21	37	17	61	8	8

6.8. Oplæringsvejledere for elever i simulations- henholdsvis kontrolgruppen, der har svaret 'dagligt' og 'flere gange om ugen' til tre spørgsmål om hyppighed i kontakt og vejledning. Første dataindsamling (N=50) og anden dataindsamling (N=30) Opgjort i procent.

I tabel 6.8. fremgår det af svarene i første dataindsamling, at oplæringsvejledere for simulationselever hyppigere end oplæringsvejledere for kontrolelever har vejledning og refleksion med deres elever, medens hyppighed i kontakten er nogenlunde ens for de to grupper. Medtages svarmuligheden 'flere gange om ugen' er der ikke betydelige forskelle mellem de to grupper oplæringsvejledere. Simulationsugen synes således at øge hyppigheden i vejledning og refleksion, hvilket skyldes, at eleverne i denne uge er intensivt sammen med oplæringsvejlederne.

Ved anden dataindsamling er hyppigheden af kontakt større i simulations- end i kontrolgruppen. Forskellen mellem simulations- og kontrolgruppen mindskes dog betydeligt, når kategorien 'flere gange om ugen' medtages. I forhold til vejledning er det i anden dataindsamling kun oplæringsvejledere i simulationsgruppen, der har daglig vejledning med eleverne. Ligeledes har oplæringsvejledere for elever i simulationsgruppen hyppigere refleksion med eleverne end oplæringsvejledere i kontrolgruppen. Simulationsugen synes således at have indflydelse på hyppigheden i vejledning og refleksion på sigt. Men tallene er små!

Det er interessant at undersøge, hvorvidt oplæringsvejlederne og eleverne har samme opfattelse af hyppigheden af kontakt og vejledning. I tabel 6.9. sammenlignes elevernes og oplæringsvejledernes opfattelse af hyppigheden, 'daglig' i første og anden dataindsamling. Det fremgår, at oplæringsvejlederne generelt oplever, at de i større udstrækning har daglig kontakt, vejledning og refleksion med eleven, end eleverne oplever, og at dette gælder for både simulations- og kontrolgruppen. I anden dataindsamling ses endnu tydeligere forskelle på elevernes og oplæringsvejlederes oplevelse.

	Simulationsgruppe (Dagligt)				Kontrolgruppe (Dagligt)			
	Dataindsamling 1		Dataindsamling 2		Dataindsamling 1		Dataindsamling 2	
	Elev	Opl. vejled	Elev	Opl. vejled	Elev	Opl. vejled	Elev	Opl. vejled
Hvor ofte har du kontakt med din vejleder?	44	52	15	61	33	58	0	33
Hvor ofte har du vejledning med din vejleder?	25	32	3	28	12	26	0	0
Hvor ofte reflekterer du sammen med din vejleder?	25	32	6	17	33	21	0	8

6.9. Elever og oplæringsvejledere i henholdsvis simulations- og kontrolgruppen, der svarer, at de dagligt har haft kontakt, vejledning og reflekterer i første dataindsamling og anden dataindsamling. Opgjort i procent.

Oplæringspraksis

Oplæringsvejlederne har taget stilling til følgende to udsagn om oplæringspraksis på oplæringsstedet, *Der er en klar sammenhæng mellem det, min elev lærer i oplæringen, og det, eleven har lært i skoleperioden* og *I oplæringen har vi fokus på overgangen mellem skole og oplæring.* (tabel 6.10.).

Tabel 6.10. viser, at under halvdelen af oplæringsvejlederne for både simulations- og kontrolgruppeelever er helt enige i, at der er sammenhæng mellem oplæringen og det, eleverne har lært i skolen. Det er dog en større andel af oplæringsvejlederne for simulationsgruppen end for kontrolgruppen, der er helt enig i udsagnet. Det samme gælder for udsagnet om i oplæringen at have fokus på overgangen mellem skole og oplæring. En sammenligning med elevernes opfattelse af oplæringsvejlederens fokus på overgangen mellem skole og oplæring (tabel 6.4.) viser, at eleverne i mindre udstrækning end oplæringsvejlederne er helt enige i dette udsagn.

Udsagn	Dataindsamling 1		Dataindsamling 2	
	Simulation	Kontrol	Simulation	Kontrol
"Der er en klar sammenhæng mellem det, min elev lærer i oplæringen, og det, eleven har lært i skoleperioden"	42%	32%	28%	33%
"I oplæringen har vi fokus på overgangen mellem skole og oplæring"	48%	21%	50%	25%

Tabel 6.10. Oplæringsvejledernes tilkendegivelse af at være helt enige i to udsagn om oplæringspraksis i første dataindsamling (N=50) og anden dataindsamling (N=30). Opgjort i procent.

I anden dataindsamling er der relativt færre oplæringsvejledere for simulationsgruppen, der er helt enige i, at der er en klar sammenhæng mellem det, eleverne lærer i oplæringen og i skolen, medens andelen i kontrolgruppen er uændret. En forklaring på dette kan være, at der er et relativt intensivt fokus på sammenhæng i simulationsugen, hvor praktiske handlinger kobles til elevens læring fra skolen. Dette fokus kan ikke fastholdes i den almindelige oplæring. Samme forskel ses i elevernes opfattelse af udsagnet, tabel 6.5.

Oplæringsvejledernes opfattelse af 14 udsagn om elevernes læring

Udover ovenstående spørgsmål om vejledning og oplæringspraksis har oplæringsvejlederne forholdt sig til 14 udsagn om deres elevers løsning af arbejdsopgaver, anvendelse af læring fra skolen og overgang fra skole til oplæring. For at give så præcise svar som muligt er oplæringsvejlederne i spørgeskemaerne blevet bedt om at svare for hver af deres elever (elev, 1, 2, 3 osv.). Der har som i elevspørgeskemaet været følgende svarmuligheder: 'Helt enig', 'delvis enig', 'hverken enig eller uenig', 'helt uenig' og 'ved ikke/ikke relevant'.

Til analysen er der udarbejdet et gennemsnit af oplæringsvejledernes besvarelser for eleverne i simulations- henholdsvis kontrolgruppen. Med henblik på dette har hver svarkategori fået en værdi Helt enig (5), delvis enig (4), hverken enig (3) eller uenig (2), helt uenig (1). Kategorien ved ikke /ikke relevant indgår ikke i analysen. Resultaterne ses i tabel 6.11.

14 udsagn om elevens læring	Dataindsamling 1		Dataindsamling 2	
	Simulation	Kontrol	Simulation	Kontrol
"Min elev kender oplæringsstedets forventninger til elever i oplæring"	4,30	4,61	4,42	3,95
"Min elev stiller faglige spørgsmål"	4,30	4,46	4,45	3,83
"Min elev virker til at være engageret i oplæringen"	4,45	4,75	4,56	3,88
"Min elev virker til at være positivt indstillet på at løse nye opgaver"	4,53	4,71	4,65	3,83
"Min elev arbejder koncentreret med den opgave han/hun er i gang med"	4,44	4,68	4,56	3,78
"Min elev tror på, at han/hun kan klare de opgaver, jeg stiller"	4,13	4,64	4,44	3,96
"Min elev er motiveret for at gennemføre uddannelsen"	4,61	4,89	4,65	4,43

”Min elev virker til at være motiveret for at løse arbejdsopgaver i oplæringen”	4,52	4,68	4,47	4,04
”Min elev kan klare de faglige krav og forventninger, der stilles på dette tidspunkt i deres oplæring”	4,26	4,39	4,47	3,91
”Overgangen for min elev, fra skole til oplæring, har fungeret godt”	4,17	4,41	4,34	3,96
”Min elev har vist, at han/hun kan anvende noget af det, han/hun har lært i skolen”	4,37	4,39	4,65	3,57
”Min elev er i stand til at koble teoretisk viden og praktiske færdigheder”	4,21	4,36	4,47	3,83
”Min elev har klaret de opgaver, han/hun forventes at kunne på nuværende tidspunkt i deres uddannelse”	4,31	4,68	4,57	4,26
”Min elev har vist, at han/hun kan begå sig på vores arbejdsplads (oplæringsvirksomheden)”	4,59	4,61	4,64	3,57

Tabel 6.11. Gennemsnit af oplæringsvejlederes vurdering af 14 udsagn om eleverne i oplæring fordelt på oplæringsvejledere for elever i simulationsgruppen, henholdsvis for elever i kontrolgruppen i første dataindsamling (N=50) og anden dataindsamling (N=30).- Opgjort i procent.

Tabel 6.11. viser, at gennemsnittet af oplæringsvejledernes vurderinger er højt og højere end elevernes vurderinger af sig selv i samme spørgsmål, se ovenfor. Videre viser tabel 6.11., at i første dataindsamling vurderer oplæringsvejledere for elever i kontrolgruppen disse en smule højere i alle 14 udsagn end oplæringsvejledere for elever i simulationsgruppen. Der er tale om små men systematiske forskelle. I anden dataindsamling giver oplæringsvejledere for elever i simulationsgruppen en lidt højere vurdering end i første dataindsamling på alle udsagn undtagen udsagnet: *Min elev virker til at være motiveret for at løse arbejdsopgaver i oplæringen*. Oplæringsvejlederne til elever i simulationsgruppen får således i løbet af oplæringsperioden forstærket deres i forvejen relativt høje vurdering af eleverne. Det modsatte sker for oplæringsvejlederne for elever i kontrolgruppen. I anden dataindsamling har disse oplæringsvejledere en relativ mindre positiv opfattelse af eleverne i forhold til samtlige 14 udsagn. Selv om der er tale om små tal, er tendensen systematisk. Imidlertid er der umiddelbart ingen forklaring på, hvorfor oplæringsvejlederne til kontroleleverne har en lidt mere positiv vurdering af eleverne end oplæringsvejledere til elever i simulationsgruppen i første dataindsamling, ej heller hvorfor det modsatte er tilfældet i anden dataindsamling. Måske kan oplæringsvejlederne til elever i simulationsgruppen have en mere realistisk vurdering af eleverne i første dataindsamling, fordi de har mere viden om elevernes viden og færdigheder, når de har fulgt dem tæt i simulationsugen?

Oplæringsvejlederne, der har deltaget i simulationsugen, er i både første og anden dataindsamling blevet spurgt om deres holdning til at gennemføre simulationsundervisning som en del af oplæringen.

Tabel 6.12. viser, at den overvejende del af oplæringsvejlederne er helt enige i, at de er motiverede for at anvende simulationsforløb i oplæringen fremover. I anden dataindsamling er der flere, der er enige i dette. Godt to tredjedele af oplæringsvejlederne er i første dataindsamling helt enige i de fire udsagn om fordelene ved simulationsforløbet. Dette svarer til oplæringsvejledernes positive udsagn i interviewene ved simulationsugen, kapitel 5. I anden dataindsamling har oplæringsvejlederne stort set samme opfattelse undtagen i forhold til udsagnet: *Simulationsforløbet har styrket min relation til eleverne*, hvor kun halvdelen af oplæringsvejlederne er helt enige. En forklaring på dette kan være, at oplæringsvejlederne har haft en særlig intensiv kontakt med eleverne i simulationsugen, som det ikke er muligt at opretholde i den almindelige oplæring.

Udsagn om simulationsforløb	Dataindsamling 1	Dataindsamling 2
”Jeg er motiveret for at anvende simulationsforløb i oplæringen fremover”	77%	83%
”Simulationsundervisningen bidrager til opfyldelse af udvalgte dele af de fire oplæringsmål, som simulationerne omfatter (12 scenarier)”	68%	61%
”Simulationsforløbet har styrket elevernes forudsætninger for at udføre opgaver i oplæringen”	65%	72%
”Simulationsforløbet har styrket min relation til eleverne”	68%	50%

”Simulationsforløbet har styrket muligheden for at reflektere med eleverne”	68%	61%
---	-----	-----

Tabel 6.12. Oplæringsvejledere, der har deltaget i simulationsugen, der er ’helt enig’ i udsagn om simulationsundervisning Første dataindsamling (N=31) og anden dataindsamling (N=18). I procent.

7. Resultater fra datasæt 3: Vurdering af elevernes opnåelse af oplæringsmål

Ved afslutningen af social- og sundhedsassistentelevernes første oplæringsforløb, der var ca. 18 uger, har deres oplæringsvejledere vurderet elevernes opnåelse af *dele* af oplæringsmål 1,6, 8 og 10. Med 'dele' menes, at eleverne i første oplæringsforløb ikke skal have opnået de fire oplæringsmål fuldstændigt. I nedenstående oversigt over de fire oplæringsmål er de dele, som eleven skal opnå i første oplæringsperiode, markeret med fed (se også bilag 1). Med opnåelse af oplæringsmål menes således de dele af de fire mål, der er fremhævet med fed.

Oplæringsmål 1: "Eleven kan **gennemføre og reflektere over kliniske sygeplejehandlinger, herunder selvstændigt anvende sygeplejeprocessen til at indsamle data**, identificere, analysere, planlægge, udføre og evaluere sygepleje til borgere/patienter med grundlæggende behov."

Oplæringsmål 6: "Eleven kan ud fra en rehabiliterende tilgang selvstændigt **planlægge, udføre** og evaluere omsorg, praktisk hjælp og **personlig pleje til borgere med fysiske, psykiske og sociale behov.**"

Oplæringsmål 8: "Eleven kan selvstændigt **forebygge smittespredning** ud fra nationale og **lokale retningslinjer og standarder for hygiejne, herunder særlige regimer og teknikker** samt vejlede borgere, patienter, pårørende, kollegaer og frivillige herom."

Oplæringsmål 10: "Eleven kan **etablere relationer, der skaber samarbejde med borgere/patienter**, pårørende og frivillige, herunder kommunikere målrettet og anvende relevante kommunikationsformer."

Vurderingsskemaer

Til vurdering af elevernes opnåelse af de fire oplæringsmål har oplæringsvejledere fra tre kommuner med sparring fra SOSU Nord og forsker udviklet et vurderingsskema. Udviklingen af skemaet blev igangsat, fordi erfaringerne fra pilotprojektet viste relativt store udsving i oplæringsvejledernes vurderinger af eleverne fra kommune til kommune.

Oplæringsmål	Handlingsorienterede delmål			
	Begynder	Rutine	Avanceret	I alt
Oplæringsmål 1: Eleven kan gennemføre og reflektere over kliniske handlinger ...	8	5	3	16
Oplæringsmål 6: Eleven kan ud fra en rehabiliterende tilgang...	6	4	1	11
Oplæringsmål 8: Eleven kan forebygge smittespredning...	4	5	3	12
Oplæringsmål 10: Eleven kan etablere relationer...	7	4	2	13
I alt	25	18	9	52

Tabel 7.1. Fire oplæringsmål nedbrudt i handlingsorienterede mål fordelt på niveauerne 'begynder', 'rutine' og 'avanceret'. N=52.

I skemaet er hvert oplæringsmål nedbrudt i en række handlingsorienterede delmål, der viser konkrete handlinger. Formålet med de konkrete handlingsorienterede delmål er at understøtte en ensartet vurdering, ved at oplæringsvejlederne kan observere, om eleven kan eller ikke kan udføre den pågældende handling. Hvert af de handlingsorienterede delmål er placeret på et af de tre niveauer i taksonomien, 'begynder', 'rutine' eller 'avanceret'. Se vurderingsskema i bilag 1.

Inden for oplæringsmål 1 er der eksempelvis 16 delmål (Se tabel 7.1.). Heraf er otte placeret på begynder-niveau, fx: "Eleven kan selvstændigt finde borgerjournal i kommunens IT-system", fem på rutineniveau, fx: "Eleven kan redegøre for, om TOBS målingerne er inden for normalområdet" og tre på avanceret niveau, fx: "Eleven kan selvstændigt tage initiativ til korrekt lejrning hos en borger i sengen, så det forebygger tryk på halebenet." De øvrige tre oplæringsmål er på tilsvarende måde nedbrudt i handlingsorienterede delmål, der hver er indplaceret på et af de tre niveauer. I oplæringsvejlederens vurdering af den enkelte

elev har denne fået et point for hvert delmål, der vurderes som opnået. Herefter er alle elevernes point talt sammen, og procenten er udregnet i forhold til det antal point, der ville være opnået, hvis alle elever havde opfyldt alle delmål.

Da vurderingsskemaet er blevet udviklet som en del af projektet, er oplæringsvejlederne for elever i simulationsgruppen i anden dataindsamling blevet bedt om at angive deres enighed i forhold til følgende udsagn: *Vurderingsskemaet, som er udviklet i projektet, er brugbart.* 44% svarer, at de er helt enige, 22% at de er delvis enige, og 22% at de hverken er enige eller uenige. Resten svarer 'ved ikke'. Tallene viser, at der fortsat er brug for videreudvikling af skemaet med henblik på at opnå en pålidelig måling af elevernes opnåelse af oplæringsmål.

Oplæringsmål	Simulationsgruppe	Kontrolgruppe
1: Eleven kan gennemføre og reflektere over kliniske sygeplejehandlinger, herunder selvstændigt anvende sygeplejeprocessen til at indsamle data, identificere, analysere, planlægge, udføre og evaluere sygepleje til borgere/patienter med grundlæggende behov.	88%	76%
6: Eleven kan ud fra en rehabiliterende tilgang selvstændigt planlægge, udføre og evaluere omsorg, praktisk hjælp og personlig pleje til borgere med fysiske, psykiske og sociale behov.	96%	87%
8: Eleven kan selvstændigt forebygge smittespredning ud fra nationale og lokale retningslinjer og standarder for hygiejne, herunder særlige regimer og teknikker samt vejlede borgere, patienter, pårørende, kollegaer og frivillige herom.	95%	77%
10. Eleven kan etablere relationer, der skaber samarbejde med borgere/patienter, pårørende og frivillige, herunder kommunikere målrettet og anvende relevante kommunikationsformer.	92%	79%

Tabel 7.2. Oplæringsvejlederes vurdering af, i hvilket omfang eleverne i simulationsgruppen, henholdsvis kontrolgruppen gennemsnitligt har opnået de fire oplæringsmål. Opgjort i procent. N=32.

Vurderingen af eleverne omfatter et relativt lille materiale på 23 elever fra simulationsgruppen og 9 elever fra kontrolgruppen.

Tabel 7.2. viser oplæringsvejledernes gennemsnitlige vurdering af eleverne i simulations- henholdsvis kontrolgruppen i forhold til hvert af de fire oplæringsmål. Det fremgår af tabellen, at oplæringsvejledere har vurderet eleverne i simulationsgruppen og kontrolgruppen forskelligt. Ifølge oplæringsvejlederne har eleverne i simulationsgruppen gennemsnitligt i større udstrækning opnået oplæringsmålene end eleverne i kontrolgruppen. Resultaterne skal imidlertid tages med stort forbehold. Dels har oplæringsvejledere vidst, om de vurderede en elev, der havde deltaget i simulation eller ej, hvilket kan give en bias. Dels er tallene for små til, at der kan konkluderes noget om betydningen af simulationsugen for elevernes læring.

8. Opmærksomhedspunkter

I dette kapitel tages der udgangspunkt i udvalgte resultater med henblik på at pege på opmærksomhedspunkter for videreudvikling af simulationsforløbet og dermed svare på forskningsspørgsmål 4 og 5:

- Hvordan skal simulationsundervisning planlægges og gennemføres, så den bedst muligt understøtter elevernes overgang fra skole til oplæring?
- Hvordan skal simulationsundervisning planlægges og gennemføres, så den bedst muligt bidrager til elevernes opnåelse af oplæringsmål?

Opmærksomhedspunkter i forhold til elevernes overgang fra skole til oplæring

Elevernes og oplæringsvejledernes svar i såvel interview- som spørgeskemaundersøgelserne peger på nogle opmærksomhedspunkter i forhold til at understøtte elevernes overgang fra skole til oplæring.

Resultaterne fra interviewundersøgelsen viser, at eleverne har været bekymrede over skiftet fra skole til oplæring. Dette understøttes af elevernes svar i spørgeskemaundersøgelsen, fx elevernes svar på udsagnet: *Jeg kender oplæringsstedets forventninger til mig*, der viser, at godt halvdelen af eleverne i første dataindsamling er helt enige og en lidt lavere andel i anden dataindsamling er enige i dette udsagn. Ligeledes er det fremgået i elevernes svar på udsagnet *Min vejleder har haft fokus på overgangen fra skoleundervisningen til oplæringen*, at der kun er ubetydelige forskelle på andelen af elever i simulations- (37%) henholdsvis kontrolgruppen (39%) i første dataindsamling, der er helt enige. Endelig er det interessant, at oplæringsvejledernes vurderinger af, om eleverne kender oplæringsstedets forventninger til dem er mere optimistiske end elevernes opfattelse.

Simulationsforløbet har ikke haft direkte fokus på overgangen. Tanken har været, at ved, at eleverne træned forskellige færdigheder under 'beskyttede' forhold, kunne dette understøtte overgangen fra skole til oplæring. Resultaterne viser imidlertid, at det kan overvejes, om simulationsforløbet i højere grad direkte skal adressere overgangen og medvirke til at tydeliggøre, hvilke forventninger, der er til eleverne i oplæringen. Dette kan fx ske ved, at der sættes tid af til dels at drøfte elevernes overvejelser i overgangen fra skole til oplæring, dels at tydeliggøre oplæringsstedets forventninger til eleverne.

Imidlertid begynder elevernes overvejelser og bekymringer over, om de kan klare udfordringer i oplæringen, allerede i skoleundervisningen. Det kan derfor overvejes, om der skal anlægges en bredere forståelse af det tredje læringsrum end blot simulationsforløbet. En bredere forståelse kan fx indebære, at oplæringsvejledere og undervisere allerede i elevernes skoleforløb gennemfører nogle fælles aktiviteter i skolen eller på udvalgte oplæringssteder.

Endelig viser resultater, at oplæringsvejleder har stor betydning for elevernes oplevelse af overgangen. Overgangen kan lettes, når oplæringsvejleder har blik for, at eleven skal støttes, måske vakler og lige skal have hjælp til at få fodfæste. Dette kan indgå i simulationsugen, men er generelt et opmærksomhedspunkt i oplæringen.

Opmærksomhedspunkter i forhold til elevernes oplevelse af sammenhæng mellem skole og oplæring

Resultaterne viser, at mellem en femtedel og en tredjedel af eleverne er helt enige i, at de har kunnet anvende det, de har lært i skolen, i oplæringen. I betragtning af, at social- og sundhedsassistentuddannelsen er en vekseluddannelse, er det en relativt lille andel af eleverne, der er helt enige, hvilket dog svarer til resultater fra forskning i elevernes oplevelse af sammenhæng mellem skole og oplæring (Aarkrog & Wahlgren, 2022)¹²

Selv om andelen af elever, der er helt enige i, at de har kunnet anvende det, de har lært i skolen, i oplæringen, er lidt højere i simulations- end i kontrolgruppen, peger resultaterne på, at der er behov for at styrke elevernes oplevelse af sammenhæng mellem skole og oplæring og af at kunne anvende det, de lærer i skolen, i oplæringen. Det fremgår i interviewene om simulationsugen, at eleverne får styrket deres forståelse af teoretisk viden ved at få relateret denne til udførelse af arbejdsopgaverne i scenariet. For yderligere at styrke koblingen af teoretisk viden og udførelse af arbejdsopgaver kan oplæringsvejlederne og

¹²Aarkrog, V. & Wahlgren, B. (2022) *Sammenhæng mellem teori og praksis i erhvervsuddannelserne*, Pædagogisk Indblik, DPU, Aarhus Universitet.

underviserne fx give eleverne nogle tips eller værktøjer til, hvordan de efter simulationen kan fastholde denne kobling. Endvidere kan oplæringsvejlederne være opmærksomme på i refleksioner med eleven at inddrage den relevante teoretiske viden. Dette kræver, at oplæringsvejlederen kender den teoretiske viden, eleverne har gennemgået i skolen.

Ligesom det gjaldt for elevernes overgang fra skole til oplæring ovenfor, er styrkelsen af elevernes oplevelse af sammenhæng således ikke et anliggende for simulationsugen alene, men adresserer hele oplæringen og også oplæringsvejledernes kompetencer.

Opmærksomhedspunkter i forhold til elevernes opnåelse af oplæringsmål

Resultaterne af såvel interviewundersøgelse med som spørgeskemaundersøgelserne til eleverne viser, at simulationsugen styrker elevernes refleksionskompetence. Dog fremgår det af interviewundersøgelsen, at andelen af elever, der er helt enige i, at de er gode til at reflektere, mindskes over tid. Fokus på refleksion i simulationsugen viser sig således at bære frugt, men fokus skal fortsætte efter simulationsugen for at holde refleksionskompetence ved lige.

I oplæringsvejledernes vurdering af elevernes opnåelse af oplæringsmålene fremgår det, at eleverne i simulationsgruppen i lidt højere grad opnår oplæringsmålene end eleverne i kontrolgruppen. Dette kan skyldes, at oplæringsvejlederne i simulationsgruppen har en bias, da de alle har en positiv oplevelse af simulationsugen. Men, det kan også skyldes, at eleverne i simulationsgruppen i den intensive afprøvning af arbejdsopgaver og refleksion over disse, får en bedre start end de andre elever i forhold til at opnå oplæringsmålene. Da forskellene på simulationsgruppen og kontrolgruppen er systematisk om end relativt lille, er det interessant at kunne teste resultatet på et større elevgrundlag.

Som det er fremgået, er der udviklet et skema til vurdering af elevernes kompetencer i projektet. Resultaterne viser, at oplæringsvejlederne er delvis tilfredse med skemaet. Et opmærksomhedspunkt er derfor, hvordan kriterierne for vurdering af eleverne kan blive endnu mere entydige. Dette vil ikke kun styrke mulighederne for at sammenligne elever i simulations- og kontrolgruppen, men generelt indvirke positivt på en retfærdig vurdering af eleverne.

Opmærksomhedspunkter generelt i oplæringen

Det er i interviewene om elevers, oplæringsvejlederes og underviseres oplevelser i og erfaringer fra simulationsugen fremgået, at et tredje læringsrum ved en tidsmæssig tæt kobling af teoretisk viden og udførelse af praktiske handlinger kan løse en af de centrale udfordringer ikke blot i social- og sundhedsassistentuddannelsen, men generelt i uddannelser, der veksler mellem teori og praksis. Denne udfordring drejer sig om, at den tidsmæssige afstand mellem undervisning i teoretisk viden og anvendelse af denne i en praksis er for stor til, at eleverne kan huske den teoretiske viden, når de står i praksis. Resultaterne giver anledning til overvejelser om, hvordan principper for tæt kobling af teoretisk viden og praktiske arbejdsopgaver kan inspirere til videreudvikling af samarbejdet mellem undervisere og oplæringsvejledere generelt. Kan ideen om et tredje læringsrum omfatte andre aktiviteter end simulation?

Et andet generelt opmærksomhedspunkt drejer sig om betydningen af det sociale samvær for eleverne. Resultaterne viser, at eleverne sætter pris på dels den nære kontakt med oplæringsvejlederne i simulationsugen dels det sociale sammenhold med de andre elever. Relateret til dette viser en undersøgelse af elevernes oplevelse af meningsfuldhed i erhvervsuddannelserne, at det ikke kun er tæt kobling af skole og oplæring og teori og praksis, der har positiv indvirkning på elevernes oplevelse af meningsfuldhed. Eleverne tillægger også det sociale sammenhold i såvel skole som oplæring betydning for oplevelse af meningsfuldhed (Aarkrog & Kamstrup, 2023).¹³

Undersøgelsen giver således anledning til at overveje, hvordan elevernes oplevelse af den nære kontakt med oplæringsvejledere og sammenholdet med andre elever i oplæringen kan videreføres efter simulationsugen.

¹³ Aarkrog, V. & Kamstrup, A.K. (2023) *Meningsfuldhed for elever på erhvervsuddannelserne. Et pilotprojekt som del af forskningsprojektet 'Skabelse og oplevelse af meningsfuldhed i overgang fra skole til oplæring'*. DPU og KP.

Overvejelser over projektets antagelser

I forsøg med simulation som et tredje læringsrum har det været antaget, at simulationsugen kan understøtte elevernes overgang fra skole til oplæring og styrke elevernes motivation for at gennemføre uddannelsen. Resultaterne af undersøgelsen viser ingen statistisk signifikante resultater, der understøtter antagelserne.

Det kan skyldes, at skønt elever, oplæringsvejledere og undervisere opfatter simulationsugen overbevisende positivt, så fylder den for lidt i det samlede oplæringsforløb til på sigt at sætte sig tydelige spor i elevernes oplevelse af overgang fra skole til oplæring og i motivation for at gennemføre uddannelsen.

Såvel elever som oplæringsvejledere og undervisere giver udtryk for, at de gerne vil have mere simulation i oplæringen. Undersøgelsen viser, at en sådan øgning kan antages at have positiv indvirkning på elevernes overgang fra skole til oplæring og på deres motivation for at gennemføre uddannelsen.

I videreudviklingen af oplæringen og af samspillet mellem skole og oplæring i social- og sundhedsassistentuddannelsen peger undersøgelsen imidlertid også på elementer i simulationsugen, der generelt kan styrke elevernes læring og fastholdelse i social og sundhedsuddannelsen. Det drejer sig om, hvordan overgangen fra skole til oplæring, elevernes refleksionskompetence og det sociale samspil mellem elever og oplæringsvejledere og eleverne iblandt generelt kan styrkes. Kan et tredje læringsrum videreudvikles til ud over simulation at indeholde aktiviteter, der kan bidrage til denne styrkelse?

Bilag 1: Eksempel på storyboard

Storyboard
Praktikmål 1, scenarie d.

Elevforberedelse	<p>Simulation – emne: <i>Fald – fokus på dataindsamling efter fald - TOBS</i></p>	<p>Læringsudbytte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Du skal vise at du kan observere og indsamle relevante data hos borgeren • Du skal vise at du sammen med kollega kan mobilisere borgeren efter fald • Du skal vise at du kan videregive og handle på indsamlede data mhp. at afklare borgerens tilstand
	<p>Planlagt tid: Briefing: 10 minutter Scenarie: 10 minutter Debriefing: 20 minutter</p>	
	<p>Målgruppe: SSA-uddannelsen: Praktik 1.1 eller 1.A.</p>	<p>Praktikmål/ dele af praktikmål: <i>Mål 1: Eleven kan gennemføre og reflektere over kliniske sygeplejehandlinger, herunder selvstændigt anvende sygeplejeprocessen til at indsamle data, identificere, analysere, planlægge, udføre og evaluere sygepleje til borgere/patienter med grundlæggende behov.</i></p>
	<p>Elevforudsætninger</p> <p>Teoretisk viden:</p> <p>I bogen <i>Somatisk sygdom og sygepleje</i> Bind 1 Kap. 3 & 6 Bind 2 Bilag 1 (TOBS, s. 1179) <i>Sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering</i> Kap. 4 Evt. lokale instrukser, fx i VAR</p>	<p>Elevforudsætninger</p> <p>Praktiske færdigheder:</p> <p>Obs. om eleven har haft færdighedstræning i mobilisering af liggende borger til stående/siddende stilling vha. Raizer.</p> <p>Obs. om eleven kan udføre TOBS, ellers skal der før scenariet være færdighedstræning heri.</p>

Briefing til scenariet

Case resume:

Børge Larsen er en 82 årig mand, som et år efter hustruens død flyttede i plejebolig. Børge er glad for, at der er liv og selskab omkring ham på afdelingen.

Børge er glad for at gå rundt, men går usikkert og slæber let på venstre ben efter en apopleksi for to år siden, han bruger derfor rollator. Børge kan godt lide at komme ud blandt de andre beboere og han går også ofte små ture i den fælles have, den minder ham om sin egen have inden han flyttede i plejebolig. Han er ind imellem nødt til at sætte sig ned på rollatoren og hvile sig.

På en formiddagstur i huset snubler Børge, da han vil tage et sving med rollatoren – han kan ikke holde balancen og falder forover ned på gulvet. Han mærker med det samme en jagende smerte i højre arm.

Børge kan ikke selv komme op med støtte fra rollatoren, da den også er væltet. Han kalder på hjælp.

Eleven

Du er SSA elev og kender Børge godt, da du dagligt hjælper ham ved morgenplejen.

Beskrivelse af rollefordelingen og rollen i scenariet:

En SSA-elev spiller SSA elev

En SSA-elev spiller Børge – se figurant instruks

En underviser spiller kollega der tilkaldes for hjælp til mobilisering – se figurant instruks
Øvrige SSA-elever er observatører

1-2 SSA-elever observerer om der indsamles, videregives og handles på observerede data.

Scenarieforløb:

Du hører i dagligstuen, der bliver råbt om hjælp ned fra gangen. Det er Børge der kalder på hjælp. Du løber ned for at se hvad der er sket. Børge ligger på maven og ømmer sig over smerter i sin højre arm. Rollatoren ligger væltet en meter væk.

Du ringer efter en kollega for at få hjælp til at bruge Raizeren mhp. få Børge op stå/sidde. Derefter foretager du en TOBS (**BT:** 150/90 **P:** 92, **TP:** 37,2 i øret, **RF:** 21)

Det forventes:

- At du tilkalder relevant hjælp i forbindelse med fald.
- At du er opmærksom på Børge og hans smerteklager.
- At du sammen med din kollega mobiliserer Børge fra liggende til stående/siddende

stilling vha. Raizer under hensyntagen til smerter i højre arm.

- At du sammen med din kollega videregiver og iværksætter handlinger på baggrund af TOBS og Børges smerteklager.

tør

Bilag - Artefakter

Redskaber der indgår i scenariet:

- Rollator
- Raizer
- Mobiltelefon
- Udstyr til TOBS-måling
- Herretøj: bukser, seler, skjorte, sko

Bilag - figurantinstruks

Figurant instruks til figurant der spiller Børge:

Du råber på hjælp. Ved SSA elevens ankomst ømmer du dig over smerter i højre arm og kommenterer... " den løb fra mig rollatoren... jeg fik overbalance".

Du klager over smerter i armen, da du hjælpes op.

Figurant instruks til kollega der bliver tilkaldt:

Du er meget opmærksom på at tage hensyn til Børges højre arm under mobilisering. Du kommenterer til SSA eleven efter at Børge er kommet op at sidde ved rollatoren og der er TOBS'et: at "Vi må hellere få fat i sygeplejersken..."

Facilitator slutter scenariet når eleven ringer til sygeplejersken for at orientere hende om Børges fald.

Debriefing

Debriefingen består af tre faser:

- Beskrivelsesfasen: Beskrive og overveje
- Analysefasen: Reflektere ud fra teori
- Anvendelsesfasen: Anvendelse i

praksis Følgende refleksions spørgsmål er til

inspiration.

Beskrivelsesfasen:

Hver i gruppen giver en kort beskrivelse af, hvad der skete i situationen.

- Hvilke handlinger udførte du?
- Hvordan oplevede du handlingerne?
- Hvordan reagerede du i situationen?
- Hvad gik rigtig godt? (anvend som overgang til analysefasen)
- Hvad gik mindre godt? (anvend som overgang til analysefasen)

Analysefasen:

Problemområder fra beskrivelsesfasen opsummeres.

- Hvilke årsager er der til problemområderne? – brug teori
- Hvordan handlede du i situationen? Begrund dine handlinger
- Jeg kunne se at ... Prøv at fortælle mig mere om det
- Da du talte med borgeren/patienten, lagde jeg mærke til ... Hvilken viden/erfaringer bygger du det på?
- Hvordan virkede det, du gjorde?
- Ville du have gjort noget anderledes?
- Har du erfaringer med en lignende situation (evt. fra praksis)?
- Hvad hjalp dig til at forstå og forklare denne situation?

Anvendelsesfasen:

- Hvis du stod i samme situation i praksis, var der så noget, som du ville have gjort anderledes?
- Er der noget, som du vil tage højde for i en lignende situation i praksis?
- Manglede du nogle færdigheder i situationen – eller hvis du stod i praksis? Hvordan vil du opnå de manglende færdigheder?

Bilag 2: Vurderingsskema

Vurderingsskema i projekt: Simulation som det tredje læringsrum

Vurdering af elevens kompetencer ved afslutning af første oplæringsperiode, med udgangspunkt i. at det kun er dele af oplæringsmålet, der skal vurderes og ikke hele oplæringsmålet.

Skemaet skal udfyldes af oplæringsvejleder. Der udfyldes et skema for hver elev, der deltager i projektet enten i simulationsgruppen eller kontrolgruppen.

Dato: _____

Oplæringssted: _____

Elevens navn: _____

Angiv om eleven er i simulationsgruppe (S) eller kontrolgruppe (K): _____

Oplæringsmål 1 / ~~dele~~ af oplæringsmål 1, det som er markeret med rødt:

Eleven kan gennemføre og reflektere over kliniske sygeplejehandlinger, herunder selvstændigt anvende sygeplejeprocessen til at indsamle data, identificere, analysere, planlægge, udføre og evaluere sygepleje til borgere/patienter med grundlæggende behov.

	Sæt <u>kun</u> et kryds ud for hver spørgsmål.	
	Ja	Nej
<p>Begynder niveau:</p> <ul style="list-style-type: none">- Eleven kan selvstændigt finde borgerjournal i kommunens IT-system- Eleven kan selvstændigt finde døgnrytmeplan- Eleven kan selvstændigt finde handlingsanvisninger- Eleven kan selvstændigt finde medicinkort- Eleven kan selvstændigt finde borgerkalender/aftaler- Eleven kan selvstændigt åbne målinger (værdier)- Eleven kan selvstændigt TOBS, måle værdier som BT, puls, temperatur- Eleven kan indsamle data hos en borger ud fra det, eleven kan se, høre, dufte, føle <p>Rutineret Niveau:</p> <ul style="list-style-type: none">- Eleven kan forklare brugen af sygeplejeprocessen- Eleven kan indsamle data ud fra samtale og målrettede spørgsmål med borger- Eleven kan redegøre for, om TOBS-målingerne er inden for normalområdet- Eleven kan redegøre for, hvilken tværfaglig samarbejdspartner, der skal inddrages- Eleven kan videreformidle observation til relevante samarbejdspartnere <p>Avanceret:</p> <ul style="list-style-type: none">- Eleven er opmærksom på ændringer i borgerens habituelle tilstand og kan selvstændigt reflektere over ændringer i habituel tilstand, og ud fra dette formulere mål og komme med forslag til handlinger med afsæt i sygeplejeprocessen- Eleven kan selvstændigt tage initiativ til korrekt lejring hos en borger i sengen, så det forebygger tryk på halebenet.- Eleven kan formidle sine observationer og igangsatte handlinger til relevante tværfaglige samarbejdspartner.		

Oplæringsmål 6 / ~~dele~~ af oplæringsmål 6, det som er markeret med rødt:

Eleven kan ud fra en rehabiliterende tilgang selvstændigt planlægge, udføre og evaluere omsorg, praktisk hjælp og personlig pleje til borgere med fysiske, psykiske og sociale behov.

	Sæt <u>kun</u> et kryds ud for hver spørgsmål.	
	Ja	Nej
<p>Begynder:</p> <ul style="list-style-type: none">- Eleven kan forklare, hvad rehabiliterende tilgang er- Eleven kan anvende de hjælpemidler borgen har, for at arbejde rehabiliterende- Eleven kan inddrage borgers ressourcer i den personlige pleje- Eleven kan hjælpe/guide en borger til selv at børste tænder- Eleven kan bruge borgerens ressourcer til øvre påklædning, ved at bede borge løfte arme, og læne sig frem i sædet- Eleven kan vise sin planlægning ved at finde de remedier frem, borgeren og eleven skal bruge til udførelse af morgenplejen <p>Rutineret</p> <ul style="list-style-type: none">- Eleven kan observere, beskrive og anvende de fysiske og psykiske ressourcer, borgeren har- Eleven kan ved hjælp af verbal og nonverbal guidning forflytte en borger fra stol til seng ved inddragelse af borgers egne ressourcer- Eleven kan inddrage en borgers ressourcer til at komme om på siden i sengen- Eleven kan bruge sin mimik/spejling til at hjælpe en borger med mundpleje <p>Avanceret:</p> <ul style="list-style-type: none">- Eleven har indsigt i den enkelte borgers funktions- evnetilstand, ud fra de observerede ressourcer og belastninger, og kan anvende disse med fokus på den rehabiliterende tilgang		

Oplæringsmål 8 / ~~dele~~ af oplæringsmål 8, det som er markeret med rødt:

Eleven kan selvstændigt forebygge smittespredning ud fra nationale og lokale retningslinjer og standarder for hygiejne, herunder særlige regimer og teknikker samt vejlede borgere, patienter, pårørende, kollegaer og frivillige herom.

	Sæt <u>kun</u> et kryds ud for hver spørgsmål.	
	Ja	Nej
<p>Begynder:</p> <ul style="list-style-type: none">- Eleven kan efter gældende retningslinjer udføre korrekt håndvask og hånddesinfektion- Eleven kan forklare de gældende principper for håndvask og hånddesinfektion- Eleven kan arbejde fra rent til urent under nedre toilette- Eleven kan finde lokale retningslinjer for værnemidler <p>Rutineret:</p> <ul style="list-style-type: none">- Eleven kan udpege særlige urene områder på et badeværelse, med forhøjet risici for vækst af mikroorganismer- Eleven kan håndtere urent sengetøj og er opmærksom på, ikke at ryste, tabe eller forurene sin uniform- Eleven kan håndtere urene spiseredskaber uden at forurene andre flader- Eleven kan anvende værnemidler efter gældende procedure- Eleven kan rede en seng efter gældende hygiejniske og ergonomiske principper. <p>Avanceret:</p> <ul style="list-style-type: none">- Eleven kan vejlede borger/kollega i at anvende værnemiddel- Eleven kan selvstændigt tage initiativ til hvornår der under plejen skal skiftes handsker.- Eleven kan tage initiativ til oprydning i borgerens hjem efter gældende retningslinjer, samt bortskaffe affald korrekt.		

Oplæringsmål 10 / ~~dele~~ af oplæringsmål 10, det som er markeret med rødt:
Eleven kan etablere relationer, der skaber samarbejde med borgere/patienter, pårørende og frivillige, herunder kommunikere målrettet og anvende relevante kommunikationsformer.

	Sæt <u>kun</u> et kryds ud for hver spørgsmål.		
	Ja	Nej	
<p>Begynder:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eleven banker på døren inden man går ind i borgerens private hjem - Eleven præsenterer sig tydeligt ved mødet med borger - Eleven er smilende og sikrer øjenkontakt med borger - Eleven spørger ind til borgers velbefindende - Eleven taler tydeligt, så borger kan forstå hvad der bliver sagt - Eleven bruger borgerens navn - Eleven spørger ind til borgerens ønsker for dagen <p>Rutineret:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eleven sørger for, at borgers sanser er styrket til samtale ved at give eventuelle briller og høreapparater på - Eleven giver borgeren tid til at reagere/svare tilbage - Eleven inddrager borgerens ønsker og mål for dagen. - Eleven handler med afsæt i borgerens selvbestemmelses ret og overholder tavshedspligten. <p>Avanceret:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eleven sikrer sig, gennem samtale at borgers behov er opfyldt gennem, og stemmer overens med døgnrytmeplanen. - Eleven samarbejder med pårørende, for at opnå kendskab om borgerens generelle oplysninger 			